

DELY
Grabo és Konrad

vári filmélet pl
napja: a Szenve.

a közönség olyan
csigázott kíváncsi
most a Szenve-

utatásával kezd
a nagy filmek
nemcsak a dél-
este is mozi-elő-
természetesen csak
alkotások kerpl-

gyar színész nem
maradt a világ
legdrágább jegy
lej maradt. Az
lej. Földszinti
a világon ilyen
ba járni.
aton kezdik ve-
zban. A Szenve.
hatalmas mélyen
g. P. Szerenők
Nagel, rendezője

ton 5. 7 és 9-kor
or és hétfőn 5.
re.
rakor kezd az
nverésly jegyét:

utisora:
szor: Sz. 40.)
jdonás. Esti
akkal. Jegyek
10 lej. Az idel
Sz. 410.)
ed 11 Vrakor:
ózat-repriz. E.
lúótteknek, ne-
árakkal: 50, 4,
411.)

Román Opera

ll. Hangvers-
en 1929 június
6. 9-kor. Popu-
sor: Czajkov-
To 10 és Men-
- Kolar Ká-
Miklós II. be-
brása, Weidl

ar.
ona,
eményet:

ablak. Ország-
lak előadás
e távozott a
este másod-
jdonásig.

medi-hely-
ncia bohózat
bb műsor.

Soha any-
háiban mint
ombaton el-
szedtetel újra
nek ötletel
jóizlés ha-
ntár mégis
ráltat ki je-
nyon olcsó
meg. Egy-
10 lej.

si-matiné 15
arold Lloyd
ar színhár-
ar anyós.
agos 0 kép
egészítési
s vejitének

ESZERKESZTŐSÉG TELEFON

Fijeli telef

KIADÓHIV

8tr

E.L.G.F.

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Il. 8.
Budapest

X. szám 126. szám

1929 Junius 7 Péntek

• 5689 év Ijjár 28 •

Ára 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 39. Tel. 4-13
és a

LLOYD EXPRESS

Str. Geln No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznek fel

Drágább lesz a posta

Nem tehetünk róla, hogy nem fojthatjuk el a kritika szavát, amikor olyan jelenségekkel találkozunk szemközti magunkat, amelyek nemhogy a demokrácia követelményeinek felelnek meg, hanem ellenkezőleg: annak teljes mértékben ellentmondanak.

Igaz, hogy gazdasági téren súlyos örökséget hagytak a kormány a liberálisok, de az az újabb drágulási áradat, mely a napokban a nyakunkba szakadt, amivel a kormány személni igyekszik a pénzügyi helyzetét, csak arra jó, hogy a tömegekben kiábrándulást hozzon létre. Pár nappal ezelőtt az olcsó cigarettá- és dohánytermékek árát drágította meg a kormány ami az amugyis agyománymerített, éhbéren tengődő, munka nélküli sorvadt tömegek életét, — ha lehet, — még egy fokkal rosszabbá tette. Most azután olyan újabb drágítási rohammal tör egzisztenciális érdekeink ellen, hogy szinte csodálkozva és megriadtan kerdeszük: meddig megy ez, meddig mehet még?

Amellett, hogy az új baccalaureatusi törvény csak igen csekély mértékben enyhítette azt a barbárizmust, amely a tanulók életét agyonkeserítette s főleg a kisebbségi iskolák növendékeit dobta és dobja oda a kétségbeesés mártírákául, most egy újabb abszurdummal is megterhelte a tanulni vágyók lelkeit, de főleg zsebéit. Márpedig a zseb és a lólek ezen a ponton nagyon is összefüggnek. A kétszeresére emelt vizsgadíjak azt jelentik, hogy a szegény tanuló még abban az esetben is, ha egyébként tehetséges és megállná helyét a vizsgákon: szegénysége miatt kénytelen lesz feladni azt az eddig is meglehetősen reménytelen küzdelmet, amelyet az erőltetési bizonyítvány megszerzéséért folytatott. All ez a szegény román paraszti gyermekekre épügy, mint a városi proletár fiára, de különösképpen áll a kisebbségi egzisztenciák gyermekeire, mert hiszen tudvalevő, hogy ebben az országban ma gazdaságilag a legleromlottabb réteget a kisebbségek alkotják.

Még nem is készült el a postai szolgálat reorganizálásáról szóló törvényjavaslat, ami újabb állami árdragítást szándékosan a nyakunkba zudítani, de már is gondoskodás történt arról, hogy a kereskedelmi és ipari élet amugy is elviselhetetlen terhektől roskadozó épületét újabb drágítási kampánnyal aknázzák alá. Az interurban telefondíjakat máris szinte fantasztikusan megdrágították, kétszeresére emelték. Minden bizonnyal ezt arra való hivatkozással teszik, hogy meg akarják javítani a telefonszolgálatot. Mi azonban úgy gondoljuk, hogy előbb kellene megjavítani a telefonszolgálatot s azután folyamodni csak az árdragítás eszközéhez. Hiszen a telefonelőfizetők csaknem kivétel nélkül inkább szenvednek, mintsem előnyt élveznek Romániában a modern technika eme vívmányától. Ugyanakkor, amikor a szomszédos országokban a legzavartalanabbul beszélhetnek az emberek akár Londonnal is, nálunk egy helybeli beszélgetés is az idegekre megy, hogy a vidéki, főleg pedig bukaresti telefonbeszélgetésekről ne is beszéljünk.

Az állami árdragításnak ez a veszedelmes sodra, végülis meg fogja bosz-

szulni magát. Amiképen a felemelt adók nem az államkassza megduzzadására, hanem üressé válására voltak csak alkalmasak, azonképen ezek az újabb drágítások is a fogyasztás végzetes lecsökkenésére, az elszegényedés folyamatainak még nagyobb lendületére, a kulturális nivó végzetesebb leromlására fognak vezetni. Tudjuk, hogy ebben az árdragítási folyamatban nem

his része van a stabilizációs köbösen ellenőrzésére kiküldött pénzügyi diktátornak is. A kormánynak azonban meg kellene találnia a módját annak, — ahogyan ez minden igazi demokráciában történni szokott, — hogy a horribilis terheket ne a legkisebb teherbírásu fogyasztóközönségre hárítsa át, hanem azokra, akik tulajdonképen okai a rettenetes feltételekkel létrejött stabilizá-

ción köbösen mikéntjének: a liberális tökére.

A fogyasztási adó minden fajtája igazságtalan és antidemokratikus. Az államháztartáshoz szükséges többlet előteremtésére meg kell találni a módot a nagy vagyonokból való kihatásra, hogy az összes terhek ne mindig a közszükségleti cikkeket fogyasztó leromgyoldott tömegeket sujtsák.

Argetoianu kilép a liberális pártból?

Disszidens csoportok gyöngítik a liberális párt erejét. A bukaresti nemzetközi bank és a liberális párt érdekellentétének legújabb fejeménye

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tud.) A liberális pártban Argetoianu hazatérésevel ismét akuttá vált az a krízis, amely Bratianu Jonel halála óta lappang s amelyről röviddel ezelőtt már beszámoltunk. Mint ismeretes, Argetoianu egy Bratianu Vintilával folytatott előzetes megbeszélés alapján elvállalta a német tőkével alakuló Banque Internationale elnökségét. Azon a napon azonban, amikor Argetoianu Berlinbe utazott, Bratianu Vintila cikket jelentetett meg a liberálisok francia nyelvű, tehát külföldnek szánt lapjában, amelyben egyszerűen gyarmati vállalkozásnak minősítette az új bankot. Al-

litolag a Banca Româneasca igazgatóinak sikerült Vintilát meggyőzni arról, hogy a Banque Internationale a liberális pénzügyi intézetek veszedelmes konkurrensé lesz. Argetoianu hazajött, Bratianu Vintila felszólította, hogy mondjon le a bank elnökségéről s Argetoianu kategorikusan kijelentette, hogy nem mond le. Valószínűnek látszik, hogy ha az ellenfeleket át nem lehet hidalni, úgy Argetoianu kilép a liberális pártból.

A másik oldalon viszont a Duca köré csoportosuló ifjabb liberálisok egyre türelmednebbül megfogódnak Bratianu Vintila vezetése ellen, akinek azt róják

fel bűnét, hogy tevékenységével teljesen lejáratta a liberális párt tekintélyét. A fővárosi liberális szervezet már hónapokkal ezelőtt két táborra szakadt. Az egyik csoport élén dr. Costinescu volt főpolgármester, a másik csoport élén Florescu volt igazságügyminiszter áll. Ploestiben nem kevésbé megosztott a liberálisok ereje. Itt Jonescu-Quintus volt liberális képviselőnek van erőteljes disszidens csoportja. Míg a régió liberális szervezeteken belül ily módon dúllong az egyetértés, Bratianu Vintila Erdélyt járja, hogy személyes jelenlétével próbáljon életet lehelni az itteni szervezetekbe.

Macdonald kormánya szombaton teszi le a hivatalos esküt

Julius másodikán hangzik csak el a trónbeszéd. Az alsóház új ülészaka csak három hétig fog tartani

London, június 6. Beavatott körökből származó információk szerint Macdonald legkésőbb szombatig előterjeszti a miniszteri listát és szombat estig az új kabinet összeállítását nyilvánosságra hozza.

Lapjelentések szerint az alsóház megnyitása után az első héten csak formális ülések lesznek s a trónbeszéd is július másodikán fog elhangzani. Az alsóház ülészaka három hétig fog tartani a szünet előtt s az ülésezést csak ősszel folytatják.

Macdonald kiemelte a király szívéllyességét s elmondotta, hogy az uralkodó mentegetőzött, hogy hálókön-tésben fogadja karosszékekben ülve, amit beleségével magyarázott. Politikai körök véleménye szerint Macdonald teljesen saját kezűleg kiválasztja a követheti munkatársai kiválogatásánál s e tekintetben még pártja sem köti.

Rendeletek a munkanélküliség ellen

Valószínűnek tartják, hogy az új kormány munkanélküliségi kérdésben a parlament ülészakának vege előtt rendeleteket fog kiadni, mert törvény megszavazására az idő rövidnek látszik.

A polgári sajtó még mindig kedvezően ir a munkaspárttól.

Macdonald hadat üzen a Hoover-reli érintkezésbe lépést a szövetségi közli hadiadósságok ügyében.

Macdonald hadat üzen a tiltkos diplomáciának

A lapok kommentálják Macdonald nyilatkozatát a „Petit Parisienben” s kiemelik, hogy Macdonald kijelentése szerint az új kormány is békepolitikájában Franciaországra akar támaszkodni. Csak a diplomáciai eszközök tekintetében van eltérés a lelépő és az új kormány elvi álláspontjai között

Oxford a reakciót támogatja

Az oxfordi egyetem tegnap két konzervatív alsóházi tagot választott. A pártok számaránya négy mandátum tekintetében döntés hiányával most a következő: munkaspárt 287, konzervatívok 257, liberálisok 58, pártokivüliek 9.

Macdonald fia kíséretében ment át Windsorba, ahol a király marsallja fogadta s bevezette audienciára. A kihallgatás félórát tartott. Utána a designált miniszterelnök visszatért Londonba s megkezdte kormányalakításra vonatkozó tárgyalásait. A munkaspárt parlamenti végrehajtó-bizottságának ülésén Macdonald beszámolt a királyi kihallgatás lefolyásáról. Jelentette, hogy ismertette az uralkodó előtt kormányzati programját és előrefalta kabinetjének valószínű személyi összetételét.

amennyiben Macdonald harcot hirdeti a tiltkos diplomácia ellen. A baloldali angol és német sajtó azt hangsúlyoztatja, hogy az új kormány nagy szolgálatot fog tenni egész Európának s Európa negyven milliót kitevő kisebbségi népeinek,

ha sikerül tervének megvalósítása a tiltkos diplomácia megszüntetése irányában.

London, június 6. A Reutter távirati iroda beavatott helyről közli, hogy az új kormány ünnepélyes eskütétele június nyolcadikán, szombaton lesz.

London, június 6. A kiadott hivatalos orvosi jelentés szerint a király az éjszákát jól töltötte. Az uralkodó kevés időt napközben ágyon kívül tölthet.

amennyiben Macdonald harcot hirdeti a tiltkos diplomácia ellen. A baloldali angol és német sajtó azt hangsúlyoztatja, hogy az új kormány nagy szolgálatot fog tenni egész Európának s Európa negyven milliót kitevő kisebbségi népeinek,

ha sikerül tervének megvalósítása a tiltkos diplomácia megszüntetése irányában.

London, június 6. A Reutter távirati iroda beavatott helyről közli, hogy az új kormány ünnepélyes eskütétele június nyolcadikán, szombaton lesz.

London, június 6. A kiadott hivatalos orvosi jelentés szerint a király az éjszákát jól töltötte. Az uralkodó kevés időt napközben ágyon kívül tölthet.

Miért ment füstbe a kolozsvári kollektiv-palota terve

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától). Az alábbi kis történet nem az újságíró színes fantáziájának szüleménye. Egy kolozsvári építész-mérnök mesélte el nekünk. Valóban klasszikus iskolapéldája annak, hogy egész embertömegeket érdeklő tervek mint buknak el néha a tömegpszichózis egészen apró, sokszor jelentéktelennek látszó, kinövéssein.

Az eset még a múlt évben kezdődött, amikor valószínűleg téged is megre-megtetett, nyájas olvasó, az az öleletes kis újsághirdetés, amelyet egy kolozsvári építészeti vállalat tett közzé a napilapokban.

— Akar Ön háztulajdonos lenni?...
— Buta reklám!... — dörmögött magadban, de azért elolvastad, mert hát nem lehessen tudni...? És csodálkozással értesültél róla, hogy tényleg lehetséges. Te is háztulajdonos lehetsz, hogy-ne lehetnél, csak akarnod kell. Ki volt ott pontosan számítva. Ennyit és ennyit fizetsz házbéért. Nem kell egyebet csinálnod, mint két... esetleg háromévi házbéért előre legubálni és telegkönyvileg bejegyzett tulajdonosa leszel egy, a bécsi kollektiv házak mintájára épült, hatalmas palota 3 szobás apartmanjának. Lesz házad, saját lakásod. És még mi-csoda lakásod!?

Képzeted színes fantáziája már ki is rajzolta előtted egy nagy bécsi kollektiv ház hatalmas kontúrjait, amelynek architektónikus szépségeiben eddig csak a magazinok képes mellékletein keresztül gyönyörködhetél. Lesz benne külön gyermekkert, teli kacagó apró gyermekkel, kis liget, ahol megpihenhetsz, szép bugyborékoló szökőkút az udvar közepén, teniszpálya, mozi, egyszóval minden ami fontos, nem lesz benne háziur, aki házbérnegyedkor kivenné a pájszlját, ha véletlenül egy nappal kései méltóztattál a lakbér kifizetésével. Nincs házbér, mert hát csak pár százezer lej ellenében korlátlan hatalmas háztulajdonos lettél. Ennek a földi menyországnak téged illető három szobájára.

Mindenesetre megvakartad a fejed bubját, aludtál egyet és elhatároztad, hogy megbeszéled a dolgod, amint illik, a feleségeddel. Feleséged önagsága természetesen toporzékolt, tiltakozott és határozott ellenvéleményt jelentett be.

— Fiaskám, — mondottad Te akkor neki, — mit gondolsz kérek, miért vagyok én híve ennek a kollektiv rendszernek. Kizárólag érted, Anyuskám! — mondád neki. Nem kell főznöd többé, angyalom, csak megnyomod a csengőt és már hozzák fel a kollektiv konyhából mindazt, amit a szemed-szád kíván. Nem kell mosogatni, nem kell kofával veszekedni. Nincs többé eselédmizéria, stb. stb.

Feleséged önagsága a következő pillanatban boldogan beleegyezett abba, hogy háztulajdonos legyél.

Azóta, kedves polgártársam, eltelt egy év, amint tudod, a stabilizációt is keresztülvitték és a Te szépen tervezett álmodból még mindig nem lett semmi. Hogy miért, azt elmondja az akciót kezdeményező mérnök:

— Mert kicsinyesek az emberek, uram. Nem is képzeled, kérem. Az első párral nem is volt baj. Megveszünk, magyaráztam a kliensemnek, egy telket a főtéren. Aztán építünk. Építünk fel a magasba; nyolc, tíz, tizenkét emeletig. Minden emeleten lesz tíz lakás. Az összesen 120. Elosztva a telek árát 120

részre, mindenkire nevétségesen csekély összeg jut. A kollektiv ház minden lak-része a lakó nevére lesz telegkönyvelve. Körülbelül egy félmillióért mindenki kaphat egy nagyon modern, minden komforttal berendezett lakást. Mondom, az elsőknél nem volt semmi baj. De aztán jöttek azok, akiknek a harmadik emeleten kellett volna lakniok.

— Hogyan fogom én megmászni mindennap a három emeletet, panaszkodott a kliens.

— Nincs semmi baj, próbáltam magyarázni, lesz lift, kérem. Modern, jó, finom lift, villanyerőre berendezve. Egy pillanat alatt fent lesz, kérem, akár a tizenkettedik emeleten is.
— Hát hogyan, saját villanytelepünk is lesz? — tette fel csodálkozva a kérdést.

— Hát már hogy volna saját villanytelepünk. Itt a jó modern városi villanytelep, az majd bevezeti az áramot.
— Mit kérem, a mi villanytelepünk... És mit fogok én csinálni, ha az pont délben nem fog működni. Hiszen rendszeren akkor nem működik, amikor kellené. Hogy fogok én akkor hazakerülni. Nem kérem, ha van a földszinten hely, akkor benne vagyok, ha nem, hát egye meg a fene, majd lakunk valahol...

— Kérem, ahogy tetszik — választottam udvariasan azon reményben, hogy majd csak csinálunk valamit, ha nem evvel, mással.

Jött egy másik, ez nem volt asztmás, ennek ilyen kifogásai nem lettek volna.
— Ellenben mi lesz a vízszolgáltatással? — kérdezte ez.

— Hát, — mondta — majd bevezetjük.

— Bevezetjük!... No de kérem, hát hogy gondolja ön ezt. Nem tudja kérem, hogy Kolozsvárt a víznyomás maximum a harmadik emeletig képes a vízszolgáltatást ellátni.

Ugy távozott, mint aki szentül meg-

van győződve róla, hogy egy csalóval van dolga.

— Hát így történt, kérem — fejezi be panaszosan a szegény mérnök. Nagyon falusiak vagyunk. Nincs még semmi stílus, amerikaiasság, tempó. Baj van. Nagy baj van a kollektiv lakással. Az embereknek, akik a negyedik emeleten laknak, eszükbe jut az ötödik emelet lakója, aki föntől fogja valószínűleg az ő nyakába rázni a pokrócot. A liftről eszükbe a villanyvizéria, a fürdőkádrol a víznyomás, a kollektivizmusról a házmester, a központi fűtésről azt kérdik, hogy hogyan lehetséges ellenőrizni, hogy az egyik lakó ne bántson nagyon könnyelműen a gőzzel és így tovább.

Egy szóval baj van evel a kollektiv házzal. Feleséged önagsága még sokáig fogja kérdezni téled, kollektiv konyha híján már megszokott szeretetreméltóságával, hogy mit főzön holnap ebédre? Panaszkodni fog, hogy a Kati megint szemtelenkedett, hogy a spenót ismét drágább lett egy lejjel...

S te közben, kedves polgártársam,

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** (Tg.-Mures) és tekintse meg **Székely és Róti**

Erdélyrészi Buiogvár Rt, hatalmas rakárak. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó gyárak képviselése.

Hátefékes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

nyugodtan gondolkozhatsz azon, hogy mit fogsz szólni a háziurnak, ha másodikán megszólít az uccán:

— Schwartz ur, mi lesz a házbérel, Schwartz, én kilököm magat...

Weinmann Vilmos.

A szovjet tiltakozást jelentett be a lengyel kormányról amiatt, hogy orosz emigránsok megünnepelték Petljura emlékét

Varsó, június 6. — A lapok közlése szerint Bogomolov szovjetkötvet megjelent Wysocki külügyi államtitkárnál és kormánya nevében tiltakozást jelentett be az ellen, hogy lengyel hivatalos személyek résztvettek a lengyel fővárosban tartózkodó emigránsok Georgia függet-

lenségének kimondása tizedik évfordulóján tartott ünnepségen és a Petljura emlékére bemutatott gyászistentiszteleten. A külügyi államtitkár visszatartotta a tiltakozást, kijelentve, hogy kormánya nem tűr beavatkozást a szovjet részéről az ország belügyeibe.

A VILÁG LEGJOBB ÉLŐ IRÓI

30 KÖTET A Két **INGYEN** Kiválasztottak kötet **Mindegyik regény magyar nyelven először**

- I. sorozat** 1-12 megjelent, 13-15 júniusban.
- 1. HAUPTMANN, A démon ³²⁰old.
 - 2. KESSEL, Rongyos hercegek ²⁹⁵old.
 - 3-4. WASERMANN, Mauritius eset ⁵⁸⁴old.
 - 5. SCHNITZLER, Teréz ³⁰⁴old.
 - 6. MAURIAC, Sorsok ²²¹old.
 - 7. WERFEL, Érettségi találkozó ²⁴⁰old.
 - 8. CONRAD, Öreg és fiatalok ²⁷²old.
 - 9. GIDE, Pásztorének ²²²old.
 - 10. WALPOLE, Harmer pünkösdi királysága ²³⁶old.
 - 11. WELLS, Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén ³²⁶old.
 - 12. MEYRINCK, A nyugati ablak angyala ³⁵⁴old.
 - 13-14. KNUTHAMSON, Csavargók ⁵³³old.
 - 15. MOLNÁR ÁKOS, Végre egy jó házasság.

- II. sorozat.** 1929 júliustól havi két kötet jelenik meg
- 16. MAUROIS, Két asszony között.
 - 17. MARY BORDEN, Flamingo.
 - 18. FELIX SALTEN, B ambi.
 - 19. ILJA EHRENBURG, Moszkvai sikátor.
 - 20-21. A. ZWEIG, Grisa örmester ^(Két kötet).
 - 22. SUZANNE NORMAND, Nők a gályán.
 - 23. WELLS, Az igazi király.
 - 24. PONTOPPIDAN, Thora van Decken ^(3 kis regény).
 - 25. KESSEL, A repülőtiszt.
 - 26-27. SINCLAIRLEWIS, Sam Dodsworth Európában ^(Két kötet).
 - 28. PIRANDELLO, Mattia Pascal kettős élete.
 - 29. BARRY PAIN Férfikor
 - 30. Ajándékkötet ^{Kiváló magyar regény, bolti ára 170 lei. Választhat öt könyv közül.}

Az I. sorozat kötetenkénti ára füzve 88 lei, kötve 122 lei, a II. sorozaté füzve 108 lei, kötve 136 lei, de aki egy sorozatot

azonnal megrendel füzve 65 leiért, aranyozott diszvázonkötésben

fehér papíron 98 leiért és a 15 ill. 30-ik kötetet, két sorozat után mindkettőt **INGYEN** kapja. A mi meg-

jelent **Ön tetszése szerint** szállítjuk, a többi havi 2 kötetenként

Ezt a szöveget vágja le, töltse ki, küldje be!

T. LEPRAGE könyvkereskedés Cluj

Megrendelem a Kiválasztottak... sorozatát, egy kötet ingyen, mindegyik sorozatát, két kötet ingyen. Ár: füzve kötetje 65 lei, diszvázonban 98 lei. Havonta két kötetet kérek utávétellel, portó 20 lei. U.K.

Név: _____
Cím: _____
Kérem kötetárba... számo-
kat. Jogom van 8 nap alatt sorozatra kiegészítésk

Perzsaszőnyeg
310x210 gyönyörű mintával 12.000
Leiert sürgősen eladó.
ROSENBERG
szőnyegkereskedő Cluj,
Calea Victoriei 5. szám.

Mit látó
Ceylon
J. B...
a legut
győzele
ke a k
nak. A
zel és
ta és P
szói v
tettek
színes
közöljü

Ceylon kicsi
vesen ismerik
tét. A leg több
mint a tea és
ban az embert
li, mikor kiköt
kolonista és e
szült. Ennyi
lonról igaz. h
szakának vége
elfelejtették.
kötöttem, mag
álmaim Ceylon
ban amikor Pe
gító aromáját
sen kábult vol
szegfű és szere
és amikor bel
a dzsungel tis
tak és hatalmas
láttam. Azt m
hogy valamiké
volt, mint a n
Nagyon hat
Anurathapura
sziklába vajt é
ember, amiket
de így is imp
város egykori
sik város, ame
dítványei igaz
ságát. Hét évs
tek e nagyság
mai és nem is
hat roppant ó
kal. Virágoltá
zett bejárók és
tok. Legművés
pura. Még ma
művészet és n
ezen a városon
képzelt maga e
tő-ágteli széps
dalán hatalmas
tavat ugyanis
vekket és tégl
hosszu esatern
közlebbi folyó
valók oszlopai
verő állapotba

Nyolc kilomé
dzsungelen ke
ber elér egy sz
leti utazók szá
1800 széles sz
egy dombon, a
kedettebb rész
látja az embe
forrásokat. Az
körzetben látja
mas dzsungel
hegyláncok bu
helyen kötött
ga szerint Asc
királya ténit
mára. Még me
párnát, amely
Minden át va
zójától. Olyan
galom honol
mesékben is r
Az utasok
úvat keresik f
ninesenek ann
dekesebbek kö
származnak. N
kot talál itt az
séből már me
város a sziget
ban épült.
Ceylon törté
gyon sok söté
A legbörzalm
királyfié, akít

Mit látott Macdonald Ceylonban?

J. Ramsay Macdonald, aki a legutóbbi angol választásokon győzelemre vitte pártját, egyike a leghíresebb angol utazóknak. A neves államférfi a közel és távoli keletet is beutazta és Palaxtináról írott impressziói valósággal szenzációt keltenek. Ezuttal Ceylonról írott színes leírásának egy részét közöljük.

Ceylon kicsiny sziget és nagyon kevesen ismerik régi, dicsőséges történetét. A legtöbb ember olyanak ismeri, mint a tea és kausuk hazáját és valóban az ember illatos fűszerek-párja őrle, mikor kiköt a szigetre. Néhány fehér kolonista és ezekre menő színes becsüldött. Ennyit tudtak mindössze Ceylonról. Igaz, hogy a sziget virágzó korszakának vége és nagy napjait már elfelejtették. Én azonban, amikor kiköttem, magamba szuggertáltam, hogy álmaim Ceylonját akarom látni. Valóban, amikor Peradenia kertjeinek részegítő aromáját magamba szívtam, teljesen kábult voltam. Kámfor és fahéj, szegfű és szerecsendió illata bódítottak. És amikor beljebb hatoltam a szigetre, a dzsungel tisztásai, templomok, paloták és hatalmas városok maradványait láttam. Azt mondják a historikusok, hogy valamikor a sziget olyan népes volt, mint a mai London.

Nagyon hatásos város még ma is Anurathapura. Régi, mondhatnám, ősi sziklába vájt épületeket talál itt az ember, amiket belepett már az idő moha de így is imponálóan dokumentálja a város egykori nagyságát. Sigiria a másik város, amelynek sziklavarái és erődítményei igazolják a szingalézok nagyságát. Hét évszázada, hogy rombadölte e nagyság köből való dokumentumai és nem is maradt már egyéb, mint hat roppant épület, különös oszlopokkal. Virágoltárok, csodálatosan kiképzett bejárók és mozaikból való talapzatok. Legművészibb város volt Anurathapura. Még ma is a finom, átszellemült művészet és méltóság levegője érződik ezen a városban, az ember egy matronát képzel maga elé, nagy, komoly és méltóságteljes szépséggel. A város egyik oldalán hatalmas tó áll még ma is. Ezt a tavat ugyanis emberi kezek ásták a kövekkel és téglával bélelték ki és egy hosszú esaternával kötötték össze a legközelebbi folyóval. A paloták bronzból való oszlopait látni lehet, de már heverő állapotban.

Nyolc kilométert kell haladni egy vad dzsungelen keresztül, amikor az ember elér egy szentelt helyre, amely a keleti utazók számára nagy értékkel bír. 1800 széles szikla lépcsőn kell feljutni egy dombon, amelynek oldalán és emelkedettebb részein kolostorok romjait látja az ember, szobrokat és kiapadt forrásokat. Az ember feljut, mérföldnyi körzetben látja tengerét ennek a hatalmas dzsungelnek, egészen csodálatos begyáncok bukkannak fel. Itt, ezen a helyen kötött ki a történelem tanúsága szerint Asoka szent fia, akit Ceylon királya ténitett meg a budhizmus számára. Még most is mutatják azt a kőpárnát, amelyen a szent király aludt. Minden át van itatva a szentség levegőjével. Olyan csodálatos csend és nyugalom honol ezen ad ombon, amit a mesékben is ritkán lehet érzékelni.

Az utasok legszívesebben Poionnavát keresik fel. Itt az omladékok még nincsenek annyira ledöntve és a legérdekesebbek közülök a XII. századból származnak. Nagyon dekoratív épületeket talál itt az ember, a házak építkezéséből már meg lehet állapítani, hogy a város a sziget népének dakadens korában épült.

Ceylon történetének okmányai nagyon sok sötét, sivar esetet mesélnek. A legborzalmasabbak egyike a mohó királyfié, akit egy közönséges anya hozott világra, hitvány asszony, aki bűnben fogant. A királyfi egy napon agyonütötte apját, hogy trónját magához kaparsa. Az ötödik század idején történt ez az eset és még ma is egy roppant nagy fekete, ötlábnyi magasságu szikla áll az erdő közepén, mint egy hatalmas sarkophag. Az apagyilkos ide vonult, ebbe a sziklába, amelyből kőfaragóival hatalmas palotát építtetett, eléje egy nagy köroszlánt. A bűnös király itt

meditált, amikor a lelkiismeret mardosta. Parancsot adott ki sokszor legerősebb testőreinek, hogy korbácsolják őt véreire és kimozzák kiméttlenül. Azért tette azt, hogy ne fájjon neki különöscn, ha valamelyik órában ellenségei reátörnek és úgy bánnak el vele, mint ahogy ő bánt el apjával. A fehérruhás zarándokok célja ez a hely. Emberi sorsokat sirnak itt el és amikor a zarándokok ismét elvonulnak,

a dzsungel vadjai kijönnek rejtekeikből s itt tanyáznak. Magam is résztvettem egy ilyen zarándoklásban. Éjszaka volt, a fákyák és dobpergés közepette vonultunk be a királyi palotába, amelyet elátkozottnak ismernek. Alig vomitunk el megfelelő körséta után a palotából, amikor minden oldalról halottunk a fenevadak ordítózásait. Néhány a levegőbe irányított lövés és az ordítás abbamaradt.

Rétszeresére emelték az interurbán-beszélgetések díját

A legfőbb közlekedésügyi tanács ülése

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfőbb közlekedésügyi tanács tegnap délután négy óraker tartotta ülését a közlekedésügyi minisztériumban Toma Galca közlekedésügyi államtitkár elnökele alatt. Az ülésen résztvettek Andronescu professzor, a PTT vezérigazgatója, Ene iparügyi államtitkár, Nicolau közmunkaügyi államtitkár, Prelorian, a CFR igazgatótanácsának elnöke és mások.

A tanács ülésének programján a posta tarifáinak módosítása szerepelt. A PTT vezérigazgatója bejelenti, hogy a posta elhatározta a képeslapok viteldij illeté-

kének három lejről két lejre való leszállítását. Több hozzászólás után a tanács az előterjesztést elveti és elhatározza, hogy fenntartja a három lejes illetéket. Elhatározza a tanács, hogy a levelek és ajánlott levelek viteldijának módosítását a következő ülés alkalmával vitatják meg, majd áttérnek a telefondíjak módosításának megbeszélésére. Hosszas vita után a bankok előfizetési illetéket 16 ezer lejben határozzák meg, míg azoknak a kluboknak, ahol kártyáznak, évi 40 ezer lej előfizetési díjat állapítanak meg. Kimondja a tanács, hogy a mellékállomások felszerelésének díját 10 százalékkal leszállítja, egy telefonállomás áthelyezésének illetékét pedig 3000 lejről 2000 lejre redukálja. Végül az interurbánbeszélgetések díjainak módosítását vitatta meg a legfőbb közlekedésügyi tanács. Elhatározzák, hogy 100 kilométerig terjedő interurbán beszélgetésért 60 lej illetéket kell fizetni, minden további 100 kilométer pedig ujjabb 20 lejjel drágítja meg egy három perces beszélgetés árát. Egy három perces beszélgetés maximális ára azonban 120 lejt nem haladhat meg.

Madridban megnyitott a népszövetségi tanács junlusi ülészaka

Az új angol kormány képviselőjének távolléte miatt valószínűleg elhalasztják a döntést a kisebbségi kérdésben. Az ülészak ténylegesen hétfőn kezdődik

Madrid, június 6. Ma délben a népszövetségi tanács juniusi ülészakat megnyitották. Ma nincs érdemleges tanácskozás s csak a megnyitás formakísáai töltötték ki a félórás ülést. Stresemann német külügyminiszter érkezését mára várják. A német külügyminiszter Párisban megszakította útját s alkalmat keresett Schacht német jóvátételi fődelegátussal és von Hoesch párisi német nagykövettel megbeszélésekre. Stresemann ezután újra vonatra ült s folytatta az utat a spanyol főváros felé. Genf, június 6. Diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy a népszövetségi tanács mostani ülészakán az új angol kormány távollétében a tanács

halasztó határozatot hoz a kisebbségi eljárás módosítására irányult javaslatok tekintetében. A kisebbségi kérdés felőli döntés a szeptemberi ülészakra marad, amikor a népszövetségi közgyűlés is foglalkozhatik a kérdéssel s az összes népszövetségi tagállamok is hozzászólhatnak. Páris, június 6. A Havas távirati iroda jelenti, hogy Briand külügyminiszter megérkezett Madridba. A pályaudvaron Primo de Rivera miniszterelnök és Palacios, a spanyol külügyi hivatal vezetője fogadták. A hivatalos fogadtatás után Briand Quinones de Leonal a mozdonyvezetőhöz ment, aki ezuttal nem volt más, mint a saragossai herceg és köszönetet mondott neki vonata vezetéséért. Kéznyújtással a herceg

csak kisujját nyujthatta a francia külügyminiszternek, mert keze szénporos és olajos volt. Ugyanezzel a vonattal érkezett Zaleski lengyel külügyminiszter és Bethlen István magyar miniszterelnök is. Madrid, június 6. A népszövetség ma kezdi meg a hármas kisebbségi munkabizottság véleményes jelentésének megvitatását. Az ülészak tulajdonképen megnyitása hétfőn lesz. Páris, június 6. A Havas távirati iroda madridi tudósítója jelenti, hogy a kisebbségi tanulmányi bizottság ma délelőtt feltizenkettőkor Adatei japán nagykövet elnökele alatt zárt ülésre ült össze.

A francia és belga követek interveniáltak a „Sonametan“ földgáztársaság üzelmel ellen

Eljáras indult az igazgatótanács 3 tagja ellen is

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tud.) A Curentul legutóbbi számában folytatja leleplezését a „Sonametan“ földgáztársaság vezetői által történt visszaélésekről. Amint ismeretes a társaságnál, amely kommercializált vállalat és amelynek megalapításában az állam mintegy 100 millió lej tőkével részesedett, Madgearu iparügyi miniszter röviddel az új kormány uralomra-jövele után vizsgálatot rendelt el. Ez a vizsgálat megállapította, hogy a társaságnál súlyos visszaélések történtek, másrészt pedig az állam képviselői összejátszottak a társaság igazgatóságával és így az államot milliókkal károsították meg. E megállapítások alapján a minisztérium megindította a vizsgálatot Angheliescu, Busila és Ottulescu igazgatósági tanács tagok, az állam képviselői ellen. Társaság visszaélései ügyében megindított vizsgálat csak igen nehezen haladhatott előre, mert Motas vezérigazgató, Bratianu Vintila egy bizalmi embere a „Sonametan“ ügyvitelének dossziéit egyszerűen ismeretlen helyre szállíttatta. Motas ellen a bukaresti

ügyészség már meg is indította aktalopás miatt a vizsgálatot. A Curentul ezekkel kapcsolatban ujjabb leleplezéseket közöl a „Sonametan“ ügyeiről. Azt írja a lap, hogy a társaság egyszerűen 20 százalékos felárt számított fel a fogyasztóknak üzemi veszteség címén. A társaságnál abonált külföldi vállalatok, így például a Solvay-művek nem hagyták annyiba a dolgot és kormányaik intervencióit kerették a „Sonametan“ üzelmel szemben. Így történt azután, — írja a Curentul, — hogy a bukaresti belga és francia nagykövetek egy szép napon megjelentek a külügyminisztériumban s interve niáltak a román kormánynál a földgáz társaság által számított felárak ügyében. A kormány vizsgálatot rendelt el,

amely megállapította, hogy az üzemi veszteségek maximálisan 3 százalékot tesznek ki, 17 százalékot tehát jogtalanul inkasszált a társaság, amely ellen a külföldi érdekeltségű vállalatok pert indítottak a differencia visszatérítéséért.

— Tovább reng a föld Argentínában. Londonból jelentik: Buenos-Ayresből je lentik, hogy Mendoza tagállamban a sorozatos földrengések továbbtartanak. Monte el Nevada környékén levő falvakban a földrengés ujjabb halálos áldozatokat követelt. A földrengés következtében támadt új vulkán eruptív tevő kenységét folytatja. A kráterből állan dóan ömlik a lava és a hegy felett üstoszlop emelkedik a magasba.

Nem elég, ha Önnek már megvan, **ismerőseivel és rokonival is váltassa meg a sékelt**

1929 június 7.
Or
lom dolga
sajátja az utat
rhelyre
és tekintse meg
és Róti
hatalmas rak...
Wirth, Hoffma n
s pianinó
szélete.
széletes leírások
hatsz azon, hogy
turnak, ha máso,
can:
lesz a házbérel,
magát...
Weinmann Vilmos.
a lengyel
igránsok
két
tizedik évfordul
én és a Patjara
gyásztentisztele
titkár visszatá
jelentve, hogy kor
közöskést a szíjef
nygeibe.
IRÓI
YEN
lőször
kötet jelenik meg
között. 17.
18. FELIX
HRENBURG,
WEIG, Grisa
NORMAND
az igazi király.
van Decken
tiszt. 26-27.
dsworth Euró
D, Mattia Pas
PAIN Férfikor
ar regény, bolti ár
szíhat öt könyv közül.
Ötse ki, küldje bel
Cinaj
Ami a szöveg
nem kíván, törölje
sorozat,
ozatát, két kötet ingyen
otéabon 98 lej. Havonta
éttel, portó 20 lej. U.K.
számo
soros atra kiegészítő

Vilmos császár a leggazdagabb embere a német köztársaságnak

Intimitások Berlin zsebéből

Berlin, június 6. A napokban levelet kaptam egy londoni barátomtól, aki néhanapján tájékoztatni szokott az angol főváros hangulatáról s az Old Merry England aktualitásairól. Megírta most, hogy komoly problémát vetett fel az angol parlamentben egy képviselő, aki a Speaker fizetését tette vizsgálat tárgyává. Ez a kedves képviselő, akinek ninesenek ugyan ellálló fülei, matracfejjel se büszkélkedhetik, gondot csinált magának abból, hogy az angol alsóház feloszlata és összehívása közötti időben miből fizessék a Speaker-t. Ez a humoros megállapítás természetesen közderültséget keltett, mert józsi interpellációkban Anglia képviselőháza sem szűkölködik. Mindenesetre érdekes valami, hogy Angliában a közhivatalnokok anyagi érdekeit nyilvántartják, azt megfigyelik, nem restellik, de nem is titkolják.

Valahogyan Berlinnél hasonlítottam össze a dolgot, mert ha valakinek élvezet más zsebében kotorászni, azt megteheti itt Berlinben.

A háború előtt Vilmos császár vezetett a hét leggazdagabb német sorában. Majdnem 400 millió márka vagyona volt s emellett évi „biztos” jövedelme 24 millió. Krupp Berta asszony, a világhíres ágyugyár tulajdonosnője a negyedik volt a rangsorban, 320 millió vagyonnal és 21 millió jövedelemmel. Az özevgy Rotschildné a frankfurti Rotschildok közül 163 millióval az utolsó a társaságban.

Naiv szemlélődő azt hiszi, hogy a mai eltolódásokban vagyoni szempontokból is megváltozott a német pénzes emberek kollégiája. Az bizony nem áll. Rudolf Martin, a híres német kögazda megállapította, hogy még ma is Vilmos császár a leggazdagabb német embere a köztársaságnak.

Krupp Berta, Thurn-Taxis herceg vagyona ma is érintetlen, de ezek sorába már beállott az inflációs gazdagok legiója is. Így Jakob Michael, a vaskirály, aki emellett telkek eladásával is foglalkozik, százmillió vagyonával tekintélyes szerepet vívott ki magának.

A bankárok közt ma leggazdagabb a Mendelssohn-bank tulajdonosa, akinek 43 millió korona márka a vagyona. A hamburgi Max Warburg, a kölni Louis Hagen és a híres Eduard Reit-Speyer, a Lazard-Speyer-Ellisen cég tulajdonosa és az Oppenheim testvérek mind negyvenmillió körül járnak. A legőregg német pénzember Jakob Goldschmidt negyven milliója fölött áll Fritz Thyssen ötvenmillió márkával. Lehetetlen kinyomozni például a német újságíróknak vagyonát. A jobboldali Huguenberg, aki szoros nekszt tart fenn még ma is a ruhvidéki acélmilliomosokkal, úgy eldugta vagyonát, mint Laemann-Mosse, a baloldali újságírótrózt tulajdonosa. Laemann-Mosse elvette Rudolf Mosse fogadott leányát s ezzel benősült egy vagyonba, amelyet a konkurrens ötvenmillióra tesznek. A leggazdagabb berliniek közt szerepel Hermann Fellner, a frankfurti patrius-család fia, akinek filmüzletei Angliát és Amerikát is behálózták.

A vagyonyújítás technikája Németországban tanulmányozható a legvilágosabban. Nem érhet el senki sikert minden anyagi bázis nélkül, kell valami biztos „kifutónak” lenni. Vagyont szaporítani lehet, de megszerezni lehetetlen, ha egészen üres zsebbel kezd az ember. Mert amíg valaki eljut a pénzesség mellé, nyugodt idegekre, összeköttetésekre és biztos háttérre van szüksége. Epen tegnap hallottam, hogy az állami Opera és a Volksbühne vezetői között felmerülő vitás ügyekben, amelyeknek letárgyalása három napig tartott, az öt szakértő: Georg Bernhard, Wolff, Egger és Hertz, öten összesen 55.000 márka tiszteletdíjat kaptak. Ezek

az urak szegényen kezdték életüket, illetve nem voltak milliósok. De azok lesznek, mert tehermentesen kezdtek meg pályájukat s ma képviselők, ügyvédek és színházi szakemberek.

Hogy azután Berlinben azok, akik eljutnak odaig, hogy íróasztalaik közel állanak már a pénztárhoz, tönkrekerek magukat, az bizonyos. A színházak s a filmműtermek művészi személyzete egyenesen fantasztikusan vannak meg-

fizetve. A közismert Harry Liedtke például 3000 márkát kap egy napra, igaz, hogy munkáját egy negyvennapos felvétel esetén öt napra huzzák össze. Filmkéziratokért öt-tízezer márka a honorárium. A nagy képeslapok címlapjaiért festőművészek 3-500 márkát kapnak s a Die Dame-ban egy novella honoráriumma ötszáz márka. De minden az összeköttetésen mulik s az idegeken.

A legelképezhetetlenebb helyeken magyarok ülnek, bankokban, ipari vállalatok élén, áruházakban, filmgyárakban, dramaturgiai irodák mélyén, színházakban, szerkesztőségekben. Magyarok, akik külön társadalmat alkotnak még a berlini németek között is. Vállalva tologatják, segítik egymást előre, mindig előre és sohasem hátra.

Benes szerint a csehszlovákiai kisebbségek többet kaptak, mint amennyi jár nekik

Prága, június 6. — Benes cseh külügyminiszter a képviselőház külügyi bizottságában exozéjában ismertette a döntőbírósi szerződés ügyében elfoglalt álláspontot s utalt arra, hogy Csehszlovágnak máris összes szomszédával — Magyarországot kivéve — döntőbírósi szerződése vannak. A külügyminiszter szerint a sktantant államok viszonya Magyarországhoz és Bulgáriához normális fejlődik. Benes ezután az orosz kérdésre tért át s ismertette a belgrádi határozatot, mely szerint a kis antant nem kíván változtatni ebben a kérdésben a jelenlegi helyzetben. A kisebbségi kérdéssel szölvá, Benes arra

mutatott rá, hogy a kisebbségek jogait és kötelezettségeit világos szerződések diktálják. Szerinte a kérdés felvetése a csehszlovákiai kisebbségeket illetően nemzetközi fórumok előtt teljesen felesleges, mert a köztársaság területén élő kisebbségek többet kapnak, mint amennyi a szerződésben részükre biztosítva van és amennyit külföldi befolyásra kaphatnának.

Prága, június 6. — A lapok élénken kommentálják Benes külügyminiszter beszédét s különösen kiemelik, hogy a cseh kormány és beszédben készségét nyilvánította a Magyarországgal kötendő döntőbírósi szerződés iránt.

Lopáson értek egy bárót egy budapesti tennispályán

Budapest, június 6. Rendkívül kínos botrányról beszélnek napok óta a budapesti sporttársadalomban. A botrány főszereplője egy fiatal báró, akit a főváros előkelő köreiből általában ismernek.

A fiatal báró Cs. H. I. hosszabb idő óta tagja a Ferencvárosi Torna Clubnak. Az FTC tennisz-szakosztályának működésében vett intenzíven részt báró Cs. H. I. még a legutolsó időkben is. Mindenki szerette a fiatal bárót, aki naponta vendége volt az üllőiúti futballpálya mellett lévő tennispályának.

Néhány hét óta a tenniszjátékosok arról panaszkodtak egymásnak, hogy ruhájukból pénz tűnik el. A játékosok a pályára való megérkezése után tennisz dresszbe öltöznek és ruhájukat közös öltözőben helyezik el. Ennek az öltözőnek nincs különösebb felügyelete — csak külső tolvajok ellen védik, arra senki sem gondolt ugyanis, hogy a tenniszjátékosok közül valaki meglopna klubtársait. Előbb néhány egypengős, majd később több 5, 10 pengős hiányzott a játékosok ruháiból. Ekkor a klub vezetősége arra gondolt, hogy valaki besurranhat talán az öltözőbe és kijátszva a felügyeletet, megdézsmálja a játékosok pénzét. Ezért szigorúbb felügyeletet alkalmaztak, de ezután is kisebb-nagyobb tolvajlások történtek. Az egyik tenniszjátékosnak ekkor eszébe jutott, hogy talán a klubtársak közül lopkodja valaki a pénzt.

Ezt a kombinációt először felháborodással utasították vissza a tennisz-szakosztály tagjai, de mivel a tolvajlások sorozatosan megismétlődtek, a klub vezetősége elhatározta, hogy megkeresi a tolvajt a tenniszszők között. A tolvaj megkeresésének érdekes trükkjét használták fel a háziyomozás során. A tenniszosztály vezetői közül ketten a pénztárcájukban lévő bankjegyeket titkos jellel látták el egy délután. A tenniszszakosztály tagjai a szokásos partijukat végezték ezalatt a pályán. A játék végeztével megállapították, hogy a megjelölt

bankjegyek eltűntek. Ezután, amikor a játékosok felöltöztek, a vezetőség közölte a tagokkal, hogy a házitolvaj kinyomozása érdekében kénytelenek személyi motozást rendezni. A tagok készséggel beleegyeztek, hogy a motozást elvégezzék.

Mindenkire rendkívül kínos meglepetésként hatott a motozás eredménye. A titkos jellel ellátott bankjegyeket ugyanis báró Cs. H. I.-nál találták meg, aki lángvörös arccal zavartan dadogott néhány szót, arról azonban, hogy a pénz miképpen került hozzá, nem tudott számot adni. A klub tagjai között óriási felháborodás támadt, amikor megtudták, hogy a házitolvaj a dúsgazdag fiatal báró, akiről természetesen előbb még senki sem tételezte volna fel, hogy ő a tolvaj.

Dus Árpád tanár, a tennisz-szakosztály vezetője rendőrről küldött, a rendőr aztán báró Cs. H. I.-t előállította a főkapitányság központi ügyeletére, ahol Dus Árpád is megjelent és feljelentést tett az FTC nevében a báró ellen.

Az ügyről azonnal értesítették a báró családját is és a család tagjai közül többen elsősorban a Ferencvárosi Torna Clubbal léptek érintkezésbe és arra való hivatkozással, hogy a fiatal báró csakis beteges szenvedélyből követte el a kisebb tolvajlásokat, kérték, hogy az FTC vonja vissza a feljelentést. A klub a feljelentést vissza is vonta. Az eljárás a fiatal báró ellen azonban hivatalból folyik, mert hivatalból üldözendő cselekményt követett el.

Kihallgatása után báró Cs. H. I.-t engedték a rendőrségről s a fiatal báró aztóta el is utazott a fővárosból, családi hirtokán tartózkodik és ott várja meg, amíg a rendkívül kínos botrány hullámai csendesednek.

A család képviselőiben eljáró ügyvéd a rendőrségen is hivatkozott arra, hogy báró Cs. H. I. csakis beteges idegállapotban követhette el a büncselekményt, hiszen dúsgazdag szülei mindennel ellátták, amire csak szüksége van, így hát megmagyarázhatatlan lenne, hogy miért lopta volna el klubtársainak 5 és 10

pengőt. A család szerint egyetlen magyarázat báró Cs. H. I. szerencsétlen kleptomániája.

A botrány híre most kiszivárgott és eljutott azokba a társaságokba is, ahol báró Cs. H. I.-t ismerik.

7. sz. felhívás az özszes sékelbiztosokhoz

Letűnt a sékel-pótakéio határmeje, felkérjük az összes sékelbiztosokat akiknél még elszámolatlan sékel és be nem küldött pénz van, hogy a már közölt felhívásuk mellett elszámolásukat megadni és a pénzt ugy áttutalni sziveskedjenek hogy a határidőből ki ne essenek. Végző határidőként f. hó nyolcadika lett megállapítva. Hangsúlyozzuk, hogy nem áll módunkban kivételt tenni, utólagos igazolást elfogadni mert a fenti terminus visszavonhatatlanul az utolsó.

SPORT

Mures—Romania. Mint már közöltük vasárnap, június 9-én tartják meg Kolozsvárt a kerületi futballbajnokság döntőjét. A Romania és a vásárhelyi Mures lesznek az ellenfelek. Akárcsak tavaly. Ez alkalommal kevésbé ígérkezik érdekesnek, ez a máskor izgalmas kiváló meccse, mert nem arról van szó, melyik a jobb, hanem — sajnos — arról, melyik a kevésbé rossz közülök. A Romania gyenge formája közismert, a Muresről nem sokat tudunk, de még annál is kevesebb biztatást. Mindezeket eltekintve lehet, hogy izgalmas, jó mérkőzésben lesz részünk, amelynek realitását azonban erőskezü bírónak kell biztosítania.

A KKASE országos allétkai és loma-versenye vasárnap délelőtt 10. délután fél 3-kor kezdődik. Eddig beneveztek a Jui. NTK, Dacia, BTV, Törökvs, KTV, SZAK, Universtatea és KAC versenyzői. Annak dacára, hogy a verseny a Mures—Romania mérkőzés követi, a helyárok nem felemlétek.

A Haggibbor tenniszversenyének első napján a legnagyobb érdeklődést a Tennis Club—Romania és a KAC—Haggibbor mérkőzés váltja ki. Előbbi érdekességét a Romania új csapatösszeállítása képezi. Hír szerint több, eddig Bukarestben szereplő játékos tette át székhelyét Kolozsvárra és fog a Romania csapatában szerepelni. A Tennis Club ismert egyes akviráló módszerével is több új játékos szerzett magának és így új erők érlekes küzdelemben legyőzte Kehrlinget. gibbon versenynél elég a két együttes tavalyi Luppú-serleg mérkőzésére visszamelekezni és akkor eszünkbe jut, milyen felejthetetlen küzdelmet vívott a két rivális. Ez alkalommal újból ilyen hatalmas és nehéz lesz a találkozás, amelynek kimenetele teljesen nyílt. A férfiaknál a KAC részéről mutatkozó előnyt a Haggibbor bölgyei kiegyenlíteni látszanak. Valószínű, hogy egyetlen számon fog múlni az izgalmas verseny, amely a vasárnap délután fő attrakciója lesz.

Külföldi hírek. Budapest. Ferencváros—III. kerület 2:1 (0:1). A Ferencváros bucsumerkőzésén nem erőltette meg magát túlságosan. A játékosok vigyáztak testi épségükre, nehogy esetleg megsérüljenek és kimaradjanak a délamerikai turából, amelyre csütörtökön reggel már el is indult a Középeurópa Kupa győztese. — Bécs. Rapid—Austria 3:1. Slovan—Sportklub 2:2. — Budapest. A francia Cochet tegnap ötszettes nehézküzdelemben legyőzte Kehrlinget.

Mi a különbség? Mi a különbség az ideges ember és a vívóbajnok között? ????

Az ideges ember megnyugszik, ha tussolja valaki, a vívóbajnok ideges lesz, ha tussolják.

Ujal

Nápoly, júni folytonos robbtében változat. A lapiliket és kat a vulkáni méter magassletti füstoszlop métert.

Még Cihos

(Bucuresti-B Kelet tud.) M Maniu Gyula ramaros dí kijelentette, h való megbesz megvényben circ revizio elmar 480 ifju kerül

Ré a C

Egymilli

(Bucuresti-B Kelet tud.) A sen részleteibz autonomiájárol 132 szavazattal után a Ház tette Madgearu poták a kama 3 óráig, amiko lat vitája fog Keddig a k zeteközi mezöge

Me Nem

Bucuresti-B many ma del Davila varsó man optanso la közölte a a magyar de tartása követ nem folytath gáció nem ha nia által alja A tárgyalá Szerényi bár landó a rom sek összeger zölte a romá man kormán folajánlott sz test szazótmú kor azonban hogy ez az ö dig a román szemben elm Szerényi J legáció vezér hogy ezt a j el, mert a b ritések kvant landó több e görükusan fer Románia a harmincmilli ftzesen, Ugy rényí, hogy a gadja el a r tési feltétele sem. A magy hogy Román rona kártéri nuson beltil lison huszon tékben és bá átvenni ugy

Ujabb lávatömegek kitörésével fenyeget a Vezuv

Tovább tart a Vezuv erupciója

Nápoly, június 6. A Vezuv erupciója folytonos robbanászerű robajok kíséretében változatlan erővel tovább tart. A lapillákat és más apróbb lávadarabokat a vulkáni működés száz-százötven méter magasságba dobja s a kráter feletti füstoszlop időről időre az ötszáz méterre emelkedik.

Nápoly, június 6. Tegnap délután 2 óra 20 perckor újabb szakadatlan kő- és hamusó tört elő a Vezuv kráteréből. Ötszáz méteres körzetben tíz centiméteres vastagságban hamuréteg borítja a Vezuv oldalát. A láva terjedési sebessége meggyorsult és most már eléri az

ötszáz métert óránként. Ma egész éjjel kőérteties fényvel világított a kráterből kiáradó lángoszlop. Az obszervatórium erős földalatti lökéseket jelez. Attól tartanak, hogy a kráter oldala beomlik s a láva megszaporodó mennyisége elárasztja újabb községeket.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Félelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
Str. Lipsca 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Árvák szombatja

A Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyi csoportjának akciója az árvák nyaraltatása érdekében

Évről-évre megismétlődő jelenség, hogy a társadalom legelhanyagotabb, legszegényebb és leggyötrébb színeit igénylő réteg, a zsidó árvák, legalább egy napra, egy szombatra, a maguk részére foglalják le a zsidó lélekben szunnyadó nemcsak érzéseket és az ebből fakadó áldozatkész elhatározásokat.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári vezetősége június 8-án, a most következő szombatot választotta ki arra, hogy ez a nap, mint „Az árvák szombatja”, szent szombattá avatassék. Ez a szombat tehát az árváké és az Árvagondozó vezetősége fáradságot nem kímélő munkával gondoskodott arról, hogy a szombati napon Kolozsvár minden templomában, minden legkisebb imaházában és minden zsidó — az árvákra gondolva — mondhasa el imáját és az árvák javára róhassa le áldozatkész adóját, tőraadamány formájában.

Minden zsidó templom és legkisebb imaház padján és falain ott van már az Árvagondozó figyelmeztető felhívása, hogy a mai szombaton minden tőraadamány a legyengült és beteges árva gyermekek nyári fűdülését segíti elő. Adakozatok ma minél többet, hogy minél több árva gyermeket vihessünk ki tihutai nyaraló telepjeinkre, legyengült szervezetük megerősítésére.

Az egyre rosszabbodó gazdasági helyzet, egyre nagyobb terhet ró az árvák érdekeit képviselő Zsidó Árvagondozóra, mert hiszen a fokozódó társadalmi nyomor szászszorozva éri a szerencsétlen, kenyérkereső, apa nélkül maradt zsidó árva gyermekek, akik ezekben nagyobb számban és nagyobb mértékben rongyolódtak le, mint más években. Kétségtelen, hogy egy jól megszervezett és célszerűen levezetett nyaraltatás mind ezen bajokat gyógyítani, vagy legalább is lényegesen enyhíteni fogja. Ámde a vállalkozás oly nagy összegbe kerül, melyet a Zsidó Árvagondozó — melynek tagjai sorából, sajnos, még mindig sok gondtalanul élő zsidó család neve hiányzik — egymagában nem tud előteremteni.

Hojnap tehát Kolozsvár minden templomában, minden imaházban az árvákért imádkoznak és az árvák nyaraltatásának előmozdítására adakoznak a hozzához felhívott összes zsidók.

Az olasz légi flotta Athénbe érkezett. Rómából jelentik: Az olasz haditengerészet harmincöt repülőgépe Földközi tengeri körútnak első etapjához érkezett. A gépek 650 kilométeres ut után, elértek az ebusisi öblöt s néhány perc múlva simán leszállottak a görög főváros közelében levő repülőtéren.

„Pacifizmus” — a gyakorlatban. Londonból jelentik: A Daily Telegraph a görög és török kormányok állandó flottafejlesztési akcióit a közelkeleti helyzet veszedelmének minősíti s rámutat arra, hogy mindkét kormány már ismét újabb és újabb rendelkezéseket tett torpedók és tengeralattjárók építésére.

Bonyolódik a kénkedő cseh kapitány ügye. Prágából jelentik: Falout kénkedéssel vádolt cseh kapitány a londonai vizsgálóbíró előtt most azt vallja, hogy csak exponense volt egy magasabb rangú tisztnak, akiktől megkapta az elárult katonai titkokat. Falout még nem akarja megnevezni az állítólagos főtettest.

Mégis megtartják a sorozási reviziókat

Cihosky hadügyminiszter Maniu ígérete ellenére is végrehajtja rendeletét

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy Maniu Gyula miniszterelnök egy máramarosi delgáció intervenciójára kijelentette, hogy a hadügyminiszterrel való megbeszélés értelmében a négy megyében elrendelt általános sorozási revizió elmarad, csupán a feljelentett 480 ifju kerül revizióra és stichpróba

képen minden megyéből egy járás. Maniu Gyula ezt a kijelentést a kamara folyosóján tette kedden délután. Ugyanaznap este a miniszterelnök Badacsonyba utazott nagy beteg édesanyjához. Nem kis meglepetést keltett, hogy másnap Cihosky hadügyminiszter semmit sem akart tudni a miniszterelnök nyilatkozatáról és kijelentette,

hogy a revizióról kiadott első rendeletét változatlanul fentartja. A hadügyminiszter rendelete értelmében — a miniszterelnöki kijelentés ellenére — Kolozsváron ma meg is kezdték az általános reviziót. Az érdekeltek most Maniu miniszterelnök visszatérésére várnak, hogy ígéretének realizálását kérjék tőle.

Részleteiben is megszavazta a Kamara a CFR reorganizációjáról szóló javaslatot

Egymilliárd 400 millió lejjel csökkentik a leépítések a költségvetés

(Bucuresti-Bukarest, június 6. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai délelőtti ülésén részleteiben is megszavazta a CFR autonómiajéről szóló törvényjavaslatot 152 szavazattal 9 ellenében. A szavazás után a Ház nagy ünnepélyben részesítette Madgearu minisztert, majd elnapoták a kamara ülését kedden délután 3 óráig, amikor a halasztási törvényjavaslat vitája fog megkezdődni.

sej foglalják el, amely kongresszus holnap kezdődik.

Bécsi jelentés szerint Hainisch volt köztársasági elnök Bukarestbe utazott a nemzetközi mezőgazdasági kongresszusra.

Bucuresti-Bukarest, június 6. — Giulea a költségvetés redukcijára kiküldött bizottság elnöke, kijelentette, hogy jelenleg a minisztériumok költségvetésének valamennyi szakaszát helyesbítik az illető miniszterekkel egyetértésben. Az anyagi kiadások tételei 10 száza

lékkal csökkenthetők minden nehézség nélkül. Bizonyos magasabb tisztviselők személyi kedvezményeit nem fogják ezentul elismerni. A be nem töltött állásokat megszüntetik és ugyancsak megszüntetik azok a pozíciók is, amelyeknek semmiféle értelmük nincsen. A szükségtelen személyzetet leépítik. Mindezek a helyesbítések mintegy 1 milliárd 400 millió megtakarítást fognak jelenteni az államnak.

Megszakadtak az optáns-pör tárgyalások

Nem sikerült megegyezést létrehozni a kártérítés összegében

Bucuresti-Bukarest, június 6. A kormány ma délelőtti táviratot kapott Citta Davila varsói lengyel követőtől a román optánsdelegáció vezetőjétől. Davila közölte a román kormánnyal, hogy a magyar delgáció intranszignens magartatása következtében a tárgyalások nem folytathatók, mert a magyar delgáció nem hajlandó elfogadni a Románia által ajánlott feltételeket.

azon terminuson belül.

A magyar delgáció határozottan visszautasítja azt a javaslatot, hogy a fennmaradó összeget az optánsoknak magyar tőkével kiaknázzott erdélyi erdők jövedelméből fizessék ki.

Ilyen körülmények között a tárgyalások megszakadtak. A magyar delgáció közölte a budapesti kormánnyal Davila javaslatát, ez pedig újabb utasítást kért a román kormánnytól. Valószínűnek látszik, hogy a tárgyalásokat hosszabb időre nem is fogják ismét elkezdeni.

Azoknak a diktatúráknak, amelyek ma behálózzák az európai politikát és a történelemnek legsötétebb és legreménytelenebb korszakát varázsolják a „felvilágosultság földjére” — legkomolyabb támaszuk az angol világbirodalom konzervatív kormánypolitikája volt.

Primo de Rivera hegymelmet osztogat

Az angol munkáspárt győzelme megingatta a diktatúrákat

Madrid, június 6. Kétségtelen, hogy az angol munkáspárt győzelmének legnagyobb jelentősége külpolitikai relációban abban nyilvánul meg, hogy megváltoztatja Európa mai politikai képét.

A sort Primo de Rivera, a spanyol diktátor kezdte meg. Mert az ő érdek-szférái érintkeznek legközvetlenebbül az angol birodalom erőivel.

Azoknak a diktatúráknak, amelyek ma behálózzák az európai politikát és a történelemnek legsötétebb és legreménytelenebb korszakát varázsolják a „felvilágosultság földjére” — legkomolyabb támaszuk az angol világbirodalom konzervatív kormánypolitikája volt.

A Journal jelenti, hogy Primo de Rivera a minisztertanácsban felvetette azt a kérdést, hogyan lehetne helyreállítani a spanyol egyetemen a normális állapotokat. Ezenkívül foglalkozott a Ciudad-reali lázadó tisztek ügyével is. Ebben a tekintetben az a hír járja, hogy meg fognak kegyelmezni a lázadó tiszteknek. A Journal szerint lehetséges, hogy általános amnesztia lesz Spanyolországban.

Azzal a ténnyel, hogy megdőlt az angol konzervatív hatalom és helyét a munkások pártja foglalta el — európa-szerte elvesztették a diktatúrák hatalmas pártfogójukat. Nem fér kétség ahhoz, hogy amin Baldwinék árnyékában nem kevesebb, mint nyolc kisebb és nagyobb diktatúra tudott kihajtani — Macdonald munkáskormányának nap-szítésében ezek az „árnyékhatalmak” szerte fognak foszlani. A bomlási folyamat már is megindult: a diktatúrák egymásután kirúgnak.

Sakkjátszma — távirati úton. New Yorkból jelentik: Egy newyorki és egy sydneyi sakkjátékos között folytatott távirati úton közvetített sakkjátszma tegnap az ausztráliai játékos győzelmével végetért. A megállapodás szerint a távirati költségeket a vesztesnek kell viselnie s így a newyorki játékosnak mintegy hater ezer dolláros távirati költséget kell megfizetnie.

229 június 7.
int egyetlen ma.
I. szerencsés-ten
st kiszivárgott és
ságokba is ahol
k.
s az ősz-
tosokhoz
akció határnieje,
elbiztosokat akik-
sekel és be nem
a már közölt je-
moilásuka: meg-
tutalni szívesked-
ből ki ne essenek.
ó nyolcadika lett
vozzuk, hogy nem
lt tenni, utólagos
t a fenti terminus
utolsó.
RT
int már közöltük,
tartják meg Ko-
alibainokság dön-
vasárhelyi Mures
akárcsak tavaly.
é igérkezik erde-
izgalmat kiváltó
l van szó, melyik
s — arról, melyik
ok. A Romania
mert, a Muresről
még annál is ke-
ezektől eltekintve
s, jó mérkőzésben
k realitását azon-
k kell biztosítani.
aléltikai és roma-
delőtt 10. délután
ldig beneveztek a
V. Törökvs, KIV,
s KAC versenyzői.
versenyt a Mures
követi, a helyárat
szersenyének első
érdeklődést a Tennis
KAC—Hagylbor
előbbi érdekességét
sszeállítására képezi.
g Bukarestben sze-
székelyét Kolozsvár
ia csapatában sze-
klub ismert egyes
is több új játékos
gy új erők értékes
Kehrlinget.
g a két együttes ta-
mérkőzésére vissz-
szünkbe jut, milyen
et vitt a két ri-
ujból ilyen hatal-
találkozás, amely-
en nyílt. A férfiak-
mutatózó előnyt
i kiegyenlíteni lát-
gy egyetlen számon
s verseny, amely a
attrakciója lesz.
lapest. Ferencváros
1). A Ferencváros
n erőltette meg ma-
játékosok vigyáztak
hogy esetleg megsze-
ának a délamerikai
törtökön reggel már
európa Kupa győz-
—Austria 3:1. Slo-
— Budapest A
ap ötszettes nehé-
e Kehrlinget.
Mi a különbség a
ivóhajók között?
megnyugszik, ha sus-
hajók ideges lesz

— Helene Wills világhírű teniszbajnoknő Berlnbe érkezett. Berlinből jelentik: Helene Wills, a világhírű amerikai teniszbajnoknő ma délelőtt Cross Edith és Morill asszony, amerikai teniszjátékosnő kíséretében Berlnbe érkezett, ahol szombaton országos mérkőzés lesz az amerikai és a német női teniszcsapat között. A pályaudvaron a sportrajongók ezrei fogadták az amerikai bajnoknőt, akit kelkes éljenzésben részesítettek.

— Visszaszó liliomtipró a sovén-cseh lap szellemi irányítója. Ungvárról jelentik: Svoise Frantiseket, a cseh távirati iroda ungvári szerkesztőjét, a fejletlen leányok ellen elkövetett erkölcs-telen merényletekkel vádolvá, letartóztaták. A szerkesztő a kassai elmekórházba került, ahol megállapították, hogy elmebajos, mire szabadonbocsátották. A beteg ember arra használta szabadságát, hogy folytatta újságírói és megint szerencsétlenné tett néhány kisleányt. Erre most újból letartóztatták. Frantisek külföldben a hírhedt sovinszta Podcarpatzki Hlasynek volt egyik szellemi irányítója.

— Koblenzben leégett egy kórház. Koblenzből jelentik: A marienbuchi zárdával szomszédos kórházban ma reggel óriási tűz jámadt. A tűzoltóság minden igyekezete arra irányult, hogy a kórház keleti oldalán lokalizálja a tüzet, mert itt a csapatok munióraktára robbanással fenyegetett. A kórház betegeit a francia katonai kórházba szállították át. A tüzet sikerült eloltani. Három tűzoltó súlyos égési sebeket kapott.

— Házasság. Rex Lillyke Cluj és Godt Ernő Targu-Mures, június hó 9-én d. u. 2 órakor Clujon, az ort. izr. nagytemplomban tartják esküvőjüket.

— Szegény kiskereskedő nyerte az angol sorsjáték főnyereményét. Londonból jelentik: A Derby-sorsjáték főnyereményét, 125 ezer fontot, a londoni Weston egy szegény kiskereskedője nyerte. A boldog nyertes nevét nem lehet tudni, mert a sorsjegyjegynökök kötelezték magukat arra, hogy a személyét nem leplezik le a nyertének, aki fél a zsaroló és kolduló kíséreltek ostromától.

— Leleplezték a Margitszigeti Erzsébet-szobrot. Budapestről telefonálják: A Margitsziget árnyas fái közt esünces és bensőszerű keretében leleplezték az Erzsébet királyné szobrát. Az emlékmű névtábláján mindössze ennyi áll: „Erzsébet”. A szobrot Kormendy, a kiváló szobrászművész készítette.

— Huizen város legújabb rövidhullámú rádióállomása. Hollandiában egy új rövidhullámú leadó (PHI) kezdte meg kísérleteit, melynek hullámhossza 16.88 méter és az a hivatása, hogy főleg az Indiában levő holland gyarmatok részére közvetítse a rádióműsorokat. A rádiótelepet az újonnan alapított „Philips Holland-Indiai Rádiótársaság” vezeti, melynek rövidített neve „PHOII”. A leadó Huizenben van felállítva, hét alosztályból áll és maximális anódteljesítménye 60 kilowatt, úgy, hogy ez a leadó a jelenleg működő rövidhullámú telepek között a legerősebbek egyike. A beérkező táviratok szerint az eddigi próbaeladásokat a tengerentúli országokban is nagyon tisztán lehetett hallani. A PCJ elnevezésű szintén rövid hullámhosszra berendezett leadó után ez a második, melyet a PHILIPS rádiótársaság épített.

— Robbant a háborúból visszamaradt hadianyag. Romából jelentik: A Stefan távirati iroda udinei tudósítója jelenti, hogy Friaulban Spilimbergo közelében a háborúból visszamaradt hadianyaggal telt katonai lőszerraktárban tűz ütött ki, melynek következtében a robbanó anyag egy része explodált. A robbanásnál tizenöt ember életét vesztette és tizanhárom sebesülés történt, köztük hat életveszélyes.

Ma írják alá a Jóvátételi meg- egyeződést a fődelegátusok

Páris, június 6. — A jóvátételi szakértői konferencián éjjel-nappali lázas munka folyik. A farmészetbeni fizetések albizottsága és a Nemzetközi Bank felállítására kiküldött albizottság munkáját befejezte. Ma estére elkészül a konferencia plénumának jelentése a meg-

egyeződésről és ezt a fődelegátusok holnap alá is írják. A megegyeződés teljes szövegét később fogják nyilvánosságra hozni.

A jelentés elkészítésével a négy hónap óta üléselő konferencia tárgyalásai véget érnek.

Eredménytelen szembesítések a kassai cigánypörben

Kassa, június 6. A rablógylkos cigányok bünpörének szerdai tárgyalásán az elnök ismertette a tegnapi borküti helyiszemle jegyzőkönyvét. A helyszíni szemle alkalmával Filke Sándor pontosan megmutatta a bizottságnak azt a helyet, ahol Ondereso Lajost meggyilkolták. A tárgyaláson Filke Sándort szembesítették Ribár Pállal és Filke ke mény hangon a szemébe mondta Ribárnak, hogy mind a hat gyilkosságot ő követte el, ő végzett az áldozatokkal. Ribár erre azzal felelt, hogy sohasem gyilkolt, mindig becsületes munkával kereste meg a kenyerét. Több szembesítést rendelt el még ezután a bíróság, de valamennyi eredménytelen maradt.

A Kocsérka-féle gyilkosság tárgyalására tért át ezután a bíróság. Első tanuként Rákos József makranczi tanítót hallgatták ki, akinek a kocsérka felfedezte a gyilkosságot, majd Krejszik csendőrtiszthelyettes tett tanuvallomást. Elmondotta, hogy Filke önként bevallotta Ondereso meggyilkolását és

ugyancsak kényszerítés nélkül vallott Ribár Pál is. Izásló szépsi járásorvos, aki Onderesó haltestét felboncolta, azt vallotta, hogy a Kocsérka-féle gyilkosság után beállított hozzá Ribár Pál egész testében reszketve és ezekkel a szavakkal: „Már jönnek értem, már keresnek”, eszméletlenül esett össze. Politzer József, aki hatósági tanu volt a kihallgatásoknál, elmondotta, hogy Janó Gyulának véres volt a nadrágja és később be is vallotta, hogy Ruznyák Péter vére van a nadrágján. Ribár és Hudák szintén önként tették beismerő vallomást. Politzer kihallgatása alatt Hudák, Császár és Ribár ingerülten kiabáltak, hogy Politzer ütötte-verte, pofozta őket, még jobban, mint a csendőrök, pedig nem is volt joga hozzá.

Több cigányt hallgatott ki ezután a bíróság, akikkel egyes vádlottak alibit akartak igazolni, ami azonban nem sikerült. Végül az elnök a tárgyalás folytatását esütörtök délelőttre halasztotta.

— Konduriotisz letette az esküt. Athénből jelentik: A szenátus és kamara ma ünnepi ülést tartott, amelyen Konduriotisz admirális, az újra-választott közvéltársasági elnök letette a hivatalos esküt. Esküjével után az elnök aláírta a metropolitával együtt az eskütelről szerkesztett jegyzőkönyvet. A kormány tagjai ma minisztertanácsot tartottak, amelyen Venizelosz rendelkezésére bocsátották tárcájukat.

— Egy párisi mostohaanya borzalmos embertelensége. Párisból jelentik: A rendőrség névtelen feljelentést kapott, amelynek alapján az Avenue de la Gare-on egy polgári lakásban megtalált egy másféléves ezöltt elljnt fiatal leányt. A leányt a szülei tartották bezárva a lakásban. Rongyokban járatták, éhezették. A szoba butora mindössze egy vízesödőr volt. A lány, aki éjszakánként a pusztasá földön aludt, nappal egy vízesödőrön guggolt, végleg elesigázza az éhségtől és a fáradságtól. A szociális bizottság teremtést, akinek járányi ereje is alig van, kórházba vitték. A rendőrség kiderítette, hogy az embertelen kínzásokat a leány mostohaanyja találta ki.

— Leégett Amerika legöregebb színháza. Newyorkból jelentik: A 103 éves Boweryszínház, Amerika legrégebb színházépülete, tegnap este kigyulladt és porig égett. A színházban már évek óta nem tartottak előadásokat. A tűzkatasztrófa nem követelt emberáldozatot.

— Milliő nézője volt az eposni derbynek. Londonból jelentik: A klasszikus eposni derby az óriási eső dacára is rekorderdeménnyel zárult. A hatalmas versenypályán egymillió ember jelent meg és tizmillió font cserélt gazdát.

— Egy londoni volt kéményseprő segéd 200 házat, három főbírtokot és egy millió fontot hagyott az örökösire. Londonból jelentik: A napokban meghalt Londonban egy Henry William Nightigall nevű milliomos, akinek regényesen érdekes élete volt. Nightigall egyszerű kéményseprősegédből küzdötte fel magát és lett többszörös milliomos. Szerencsésje azal kezdődött, hogy a szülővárosában, Kelmworthban, tizennégy éves korában megszökött kéményseprő gazdájától, aki nagyon rosszul bánt vele. Ezután önállósította magát és 19 éves korában már annyi pénze volt, hogy kis

házat tudott vásárolni magának. Egy évvel később ezt a házat is eladta és mindenféle gépádvéttel kezdett foglalkozni. Ezidőjájt történt, hogy fülüg szerelmes lett Nightigall. Szegény leányt szeretett meg, aki Moreton Pinkneyben lakott, de egyáltalán nem mutatott semmi vonzódást Nightigallhoz, sőt szoba sem állott vele. A lány szülei azt is megtiltották neki, hogy arra a telkre lépjen, amelyen a házuk áll. Nightigall nem sokára olesó áron megvette ezt a telket és így mégis csak a közelébe jutott szerelmének, akit végül is meghódított. Evékkel ezután a tervezett új vasútvonal utvonalaaba esett Nightigallnak a háza és a telke. Ezt a kedvező konjunktúrát igen ügyesen kihasználta és hatalmas összeget kért a telke átengedéséért. Végül tejkpekulációkkal foglalkozott és most, amikor 95 éves korában meghalt, már olyan hatalmas vagyon birtokában volt, hogy az örökösének nem kevesebb, mint 200 házat, három hatalmas földbírtokot és majdnem egymillió font készpénzt hagyott.

— Még mindig tüntetnek a varsói diákok. Varsóból jelentik: A diáktüntetések még nem értek véget. Az utcaikon most is megerősített rendőrjáratok cirkálnak.

— Ujtípusu angol harc repülőgépeket gyártanak. Londonból jelentik: Az angol hadsereg részére ujtípusu együléses harc repülőgépeket gyártanak. A gépek erős motorral lesznek felszerelve és nagy gyorsaságot érhetnek el. A repülőgépeken lesz két gépfegyver, oxigéntartály a pilóta és a megfigyelők számára, rádió leadó és felvevő készülék és villanyfűtéses öltözék a megfigyelőknek és pilótának.

— Amerika újabb segélymissziókat küld Kinába. Washingtonból jelentik: Hoover iniciatívájára az amerikai Vörös Kereszt újabb missziókat küld ki Kinába az inségsújtotta területekre.

— Uj tengeralatti kábel Anglia és Amerika között. Londonból jelentik: Anglia és Amerika között új tengeralatti kábelt fektetnek le, amelyben tizenkét táviró és egy telefon-vezeték nyer elhelyezést. Az új kábel befektetése két éven belül befejezést nyer.

— Pusztító felhőszakadás Magyarországon. Budapestről telefonálják: Budapestben és a vidéken tegnap rettenetes felhőszakadás vonult végig. Budapestben sok helyen a tűzoltóknak kellett kivonulni, hogy kiszivattyúzzák a vizet az elárasztott pincékből. Megyeren három utcát tökéletesen elborított a víz. Ezenkívül Győrben volt igen heves a felhőszakadás. Itt kilenven helyen kellett igénybe venni a tűzoltóság szivattyukészülékét.

— Enyhe időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóziisa szerint jobbra borult, enyhe időjárás várható, helyenkint esővel, esetleg zivattarral. A hőmérséklet Budapestben ma déleln 17 fok Celsius.

— Kérélem. Nyolctagu család feuatartója, becsületes munkásságban megöszült iparos fordul alázatos kérelemmel az Uj Kelet olvasóihoz. Izületi gyuladással jobbtérdeben, évek óta allta a harcot a kenyerért, de a kor most elhatalmasodott és esonttuberku lózis fenyeget. Az orvosok egy speciális gyógygépet írtak elő, melynek elkészítése nyolcezer lejtbe kerül. Enélkül a gyógykezelés nélkül az amputálás elkerülhetetlen és egy nagy család apro gyermekei veszítenek el egyetlen támaszukat. A szegény öreg iparos nemcsak hogy ezt a nyolcezer lejt nem tudja előteremteni de ez nf-llj a három hónapig tartó kezelés ideje alatt nem is tud gondoskodni családjáról s így a nemesszivj emberekhez kénytelen segítségéért fordulni. Az Uj Kelet kiadóhivatala készséggel továbbítja az „Öreg iparos” jellegre beküldött adományokat amelyeket a lapban nyugtáznak.

K Junius tartalom A hitelez

(Cluj-Kolozs tudósítójától.)
csődtömegének kereskedelmi mében június értékeletüket ker. főisk. igaz. értekezleten meg az érdeke Szentkirályi bár elmult egy a csőd elrendek semit sem ról. Ez indit hogy megbizás kolozsvári ügynyozza a csőd esonót s adjo az érdekeltek annakodején gondnok a sa legaltat 50 az betétesek s ma költségek merend és olva csődtömeggondkednek az emins remény valamit megma

Felkérlek a ügyvédet, hogy teknek a csődt Dr. Klein M tájékoztatja az meg jelenlegi a leltári kimut 21.411.479 lejre szivái 67.145 kont mutatkozi

Ismerteti a eddig értekesit leket a csődtör valamint a csőreket követelés jogcselekménye végett. Ismer nak eddig amely szerin értékesítésből manganbányát befolyt eddig a hez 5.363.164 sen volt 2.842 amelybe benne terhek, valam szeszadogaranc vári törvényzatott határozata gondnok első hagyattak, val nagy költségek folyamathá terülni és nagy terhelni. Ezek felemésztik a lyozzák a cső

Ismerteti a r lát a tömeggo pitása tárgyát hogy a bíróság szükmarkuan gonknokok kö a tömeggondn választmány h kolva megtám bíróság mindi vagyoni érdeke dologokkal. Isn nak 360/1925 81-én hozott el amelyben a tö tömeggondnok tésével és kez fel ügyvédi ta hanem csak a

Legujabb Wallace-könyvek

Sötét ember	ára 240.— lejt
Borzalmak kastélya	" 136.— "
A hét lakattal lezárt ajtó	" 136.— "
A smaragd nyaklánc	" 136.— "
A rémületes arc	" 221.— "
A sárga kigyó	" 136.— "
A bandita	" 123.— "

Kapható az UJ KELET könyvostályában.

Lehetetlen szabadulni Wallace izgató regényeinek hatásától.

Közgazdaság

Junius 11-én döntőjelentőségű értekezletet tartanak a Közgazdasági Bank hitelezői

A hitelezők energikus fellépéssel kell megvédjék érdekeiket

(Cluj-Kolozsvár, június 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Egyesült Bank Rt. csődtömegének betései és hitelezői a kereskedelmi és iparkamara nagytermében június hó 5-én este tartották meg értekezletüket dr. Szentkirályi József kor. főisk. igazgató elnökele alatt. Az értekezleten mintegy ötvenen jelentek meg az érdekeltek közül, akik előtt dr. Szentkirályi változta a gyűlés célját, hogy bár elmúlt egy esztendője annak, hogy a csőd elrendeltetett, mégis az érdekeltek semmit sem tudnak a csődtömeg sorsáról. Ez indította őt és néhány társát, hogy megbízást adtak dr. Klein Miksa kolozsvári ügyvédnek, hogy tanulmányozza a csődbíróságnál elfekvő iratcsomót s adjon részletes felvilágosítást az érdekelteknek. Hangsúlyozta, hogy annakidején dr. Calatin M. csődtömeggondnok a sajtó útján kijelentette, hogy legalább 50 százalékos foglalkozást kapni a betétesek s ma az a helyzet, hogy olyan költségek merültek fel a csődeljárás rendjén és olyan igényeket támaszt a csődtömeggondnok, hogyha nem cselekednek az érdekeltek ez ellen, akkor nincs remény arra, hogy az érdekeltek valamit megmentsenek a pénzükből.

Felkérte a meghívott dr. Klein Miksa ügyvédet, hogy terjessze elő az érdekelteknek a csődtömeg jelenlegi helyzetét. Dr. Klein Miksa ügyvéd részletesen tájékoztatta az érdekelteket a csődtömeg jelenlegi helyzetéről. Előadja, hogy a leltári kimutatás szerint a csődvagyont 21.411.479 lejre értékelték. A bank passzívái 67.145.960 lej és így veszteségként mutatkozik 45.70.4016 lej.

Ismerteti a csődiratok alapján az eddig értékesített ingatlanokat, bevételeket a csődtömeg által indított pereket, valamint a csődtömeg ellen indított pereket követelések behajtása, elismerése, jogcselekmények érvénytelenítése stb. végett. Ismerteti a csődtömeggondnoknak eddig beterjesztett számadásait, amely szerint az Unió uecai ingatlan értékesítéséből különböző ingóságokból, mangánbányából, a némai birtokból stb. befolyt eddig a csődtömeggondnok kezéhez 5.563.164 lej, amelyre eddig összesen volt 2.842.959 lej kiadás és költség, amelybe benne foglaltatnak a jelzálogi terhek, valamint egy 1.000.000 lejes szesadogarancia is. Ismerteti a kolozsvári törvényeszk 1929 február 25-én hozott határozatát, amelyben a csődtömeggondnok első félévi számadásait jóváhagyattak, valamint reámutat azokra a nagy költségekre, amelyek a 308 drb. folyamatba tett perrel föl fognak merülni és nagyrészen a csődtömeget fogja terhelni. Ezek a perkoltségek valóságos felemésztik a csődvagyont és megakadályozzák a csődtömeg likvidálását.

Ismerteti a román híroságok gyakorlatát a tömeggondnoki költségek megállapítása tárgyában és adatokkal igazolja, hogy a bíróságok teljesen objektíve, sőt szűkmarkuan állapítják meg a tömeggondnokok követeléseit, ha az érdekeltek a tömeggondnoki számadásokat a csődválasztmány határozata ellenére indokolva megtámadják. Ép ezért a román bíróság mindig megvédi az érdekeltek vagyoni érdekeit, ha ezek törődnek a dolgokkal. Ismerteti a kolozsvári táblának 360/1925 C. III. sz. a. 1925 január 31-én hozott elvi jelentőségű határozatát, amelyben a tábla leszögezi, hogy a csődtömeggondnokok a csődvagyon értékesítésével és kezelésével nem számíthatnak fel ügyvédi tarifa szerinti költségeket, hanem csak annyit, amennyit a csődtö-

meg értékesítésével megbízott más szakember felszámíthat. Ezt az elvet a bíróság következetesen alkalmazza és ezért az érdekelteken mulik, hogy ha a csődvagyonból nem kerül felosztás alá semmi, mert nincsen komoly érdeklődés és törekvés aziránt, hogy a hitelezők anyagi érdekei a csődtörvény keretében védelmet kapjanak. Ezért mivel a vagyon közel 21.000.000 lejt tesz ki, elérhető 40 százalékos kielégítése az érdekelteknek, ha ezek egy csoportba tömörülve a csődtömeggondnok és a csődválasztmány túlzott felszámításait a szükségesség és hasznosság szempontjából bírói döntés alá bocsájtják, valamint a folyamatba tett pereket likvidálják akár oly módon, hogy a perbeli vagyoni érdekeket árverésen eladják, vagy pedig a nézete szerint sok felesleges és csak költséget előidéző pereket megszüntetik.

A mindvégig tárgyilagos és minden személyi támadásoktól ment felvilágosítását dr. Klein Miksának az érdekeltek nagy megnyugvással fogadták, sok irányban intézkedésekre, amelyekre a válaszokat megadta és a kérdéshez többen szözlöttek hozzá. Az érdekeltek elvileg kimondták, hogy anyagi érdekeik védelmére június hó 11-ének d. u. 7 órájára az összes érdekelteket a sajtó útján újra meghívják, hogy valamennyien résztvegyenek ebben az akcióban. Egyben megbízák dr. Szentkirályi, dr. C. V. Athanasescu egyetemi tanár és dr. Klein Miksa ügyvédet, hogy készítsék elő az összes szükséges adatokat a közös ügy védelmére.

Az elnökölő dr. Szentkirályi köszönetet mond a kisebbségi és román sajtó eddigi jóindulatú támogatásáért s kéri azt a jövőre nézve is és lelkeire köti az érdekelteknek, hogy rázzák fel a köznyősséget és érdektelenséget mutató ismerőseiket, mert nem hiszi, hogy ha egysegesen járnának el és ügyük igazságos elbírálását a bíróságra fogják bízni, akkor ne kapjanak teljes védelmet. Ezzel az értekezlet véget ért.

A csődtörési devizaárfolyamok. A kolozsvári pénzügyintézetek egyezményes devizaárfolyamai a következők: Berlin 40.35, Amsterdam 67.9, Newyork 168.40, London 818.50, Páris 661, Milano 885, Prága 5, Budapests 29.45, Belgrad 3, Wien 23.73, Zürich 32.50, Varsó 19.35.

A német Ford Motorcompany részvénytőkéjének nagy hányadát átvette a J. G. Farbenindustrie Berliából jelentik: A németországi közgazdasági élet jelentékeny eseménye, hogy a németországi J. G. Farbenindustrie néhány ipari és pénzügyi csoporttal egyetemben magához váltotta a német Ford Motorcompany részvénytőkéjének 40 százalékát. A Ford Motorcompany néhány hónappal ezelőtt felemelte alapítókáját 5 millióról 15 millióra. Eredetileg az volt a terv, hogy az új részvénytőkének 40 százalékát Németországban jegyeztetik. A J. G. Farbenindustrie és érdekeltségének tranzakciója következtében azonban ettől elállottak. A festéktörzst és Henry Ford között már régebben kontaktus állott fenn, amennyiben Ford az amerikai J. G. Chemicalban vállalt jelentős érdekeltséget. A festéktörzstnek a német Ford társulattal való érdekszövetsége főleg abból áll, hogy a festéktörzst különböző anyagot fog szállítani Fordnak, így celluloi-

dot és később szintetikus uton előállított gummit. A törzst ezenfelül műbenzint is fog szállítani a Fordék által létesült és még létesítendő autogarázsoknak.

Magyarország képtelen kivinni gabonáját. Budapestről jelentik: A gabonapiaccon beállott nagyarányú árszűkítés hatására volt a budapesti gabonapiacra is. A magyar főváros gabonapiacára azonban a bessnek még külön okai is voltak. Egészen meglepetésszerűen hatott ugyanis, hogy az egész világi gabonapiacra, különösen búzában orlási készletek vannak, amelyek hiába várnak vevőre. A nagy fölöslegek tehát amelyek az új termésig is feltétlenül jóreszt megmaradnak, a piacra nyomozó hatást tesznek, annál is inkább, mint hogy az új terméskilátások a lehető legjobbak. Kijelölösen áll ez a nagy exportterületekre: Kanadára és az Egyesült-Államokra. Magyarországon ezenfelül hátrányban van azért is, mert azok az országok, amelyek el tudták helyezni gabonafölöslegeiket, nemcsak hogy jó termést várnak, hanem ott is nagy készletek kerültek felszínre egészen meglepő tésszerűen. Ez a körülmény erős nyomást gyakorol az árakra, úgy, hogy az idegen buza iránti kereslet az országokban szinte teljesen megszűnt. Magyarországon tehát ebben a pillanatban nem tudja kiszállítani az országból régi búzáját. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a malmoknak sincs felvevő képességük.

Uj kénsvagyár épül Romániában. Az egyre növekedő nyersolajtermelésnek természetes következménye Romániában a kénsvagyárak konzumban való nagyobb kereslet. Ez a kereslet az utóbbi időben már olyan arányokat öltött, hogy a bel-földi kénsvagyárak már nem tudták kielégíteni a szükségleteket. A huszonehétezer tonnányi bel-földi termelés ugyanis elégtelennek bizonyult és háromezer tonnát kellett külföldről importálni. Ebből a szempontból elsősorban Lengyelország jöhetett tekintetbe, mert szállítási és vámügyi szempontból innen lehetett a legkedvezőbb feltételek mellett behozni kénsvagat. A „Marasesti”, amely Románia kémiai nehéziparát képviseli és vezetőserepet tölt be a kénsvagat, a műtrágya és az enyv gyártásában, a Ploesti mellett a Valea Calugareasca községben gyárat készült létesíteni, ahol a legújabb kontakt-rendszer szerint fogják előállítani a kénsvagat. A „Marasesti” külföldi barátai, így elsősorban a „Hungaria” műtrágya, kénsvagat és kémiai gyár. továbbá az augsigi Verein für Chemische Metallurgische Produktion technikai tapasztalataikat bizonyára a Marasesti rendelkezésére fogják bocsátani. Az új gyártelepen évente tízezer tonnát fognak produkálni, de már ugy építkeznek, hogy a közeljövőben újabb tízezer tonnával lehessen a produktót fokozni. Az évi tízezer tonnányi kénsvagatból háromezer tonnát a fogarasi állami dinamitgyár fog igénybevenni, míg a feumaradói hétezer tonnát elsősorban a finomítók és a textil festőgyárak fogják megkapni. A Marasestinek az új gyára már 1930 első felében meg fogja indítani üzemét.

Mezőgazdasági kongresszus Bukarestben. Bukarestből jelentik: A Politika értesülése szerint, június 7., 8. és 10-én tartják meg a fővárosban a tizenegyedik nemzetközi mezőgazdasági kongresszust. A kongresszus foglalkozni fog mindazokkal a problémákkal, amelyek az ország mezőgazdasági köreit érintik.

Butor olcsón és művészi kivitelben legelőnyösebben
Fischer Albert
 butoráruházban Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. (Volt Ferenc J.-ut) szereshetők be.
 Komplet hálószobák már 16.000 leiert.
Részletfizetési kedvezmény!!
 Megrendeléseket eredeti, vagy megadott rajz után készitünk.

Hirdessen az Uj Keletben

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Vakablak

— Boros Elemér szimvénnek bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

A tegnap este „Vakablak” címen bemutatott drámai szerzeményt a budapesti lapok egy része, mint az új magyar drámairodalom egyik uttörő kísérletét méltatta. Egy másik része annál jobban agyoncsepejtette, hangoztatva, hogy ebben a darabban a milliók közül semmi új nincsen. Ennek ellenére a darab a budapesti Uj Színházban számos előadást ért el. Ezt a „sikert” mi nem a szerző javára, hanem a budapesti közönség rovására könyveljük el. A kolozsvári közönség a pestinél, ugyilátszik, — még szimpatibb is kulönb. mert távollétével fejezte ki gyanúját az új műalkotással szemben.

Ez a gyanu teljes mértékben igazolt. A „Vakablak”, ugyanis mint kísérlet, ugyanis mint kész mű, nemcsak jelentéktelen, hanem majdnem rosszhiszemű: a legtriviálisabb, legelkopottabb, legdiszkreditáltabb érzésekre apellál a hatásvadászata a bagno-romantika és a rémregények bevált fogásaira épül. Azonban a szerzőnek még ez a hatásvadászat sem sikerült, mert darabjának konstrukciója teljesen művésziellen. dialógusai közhelyektől hemzsegnék s a végén mély alázattal hódolnak meg a retrográd világszemlélet hamisított költői „igazságai” előtt.

A szerző, aki rablóromantikát akar feltalálni mint újdonságot ebben a darabban, a művésziellenesség és trivialitás bűnén kívül még a naivitás és miőkönemismerés bűnébe is beleesik. A fegyházban, amelyet a színpadon élénk rajzol, a fegyverek úgy járnak elénk, mint holmi szanatóriumban, büntetlenül, sőt észrevétlenül furják meg a fegyház falait, valóságos patriarchális viszony fejlődik ki ebben a borosseleméri specializált fegyházban fegyver és rabtartók között. A halálra ítelt nő minden gátlás és akadály nélkül köthet szerelmi viszonyt a fegyház legkeményebb fenegyerekével; ez a fenegyerek pedig máról holnapra szelid bárányává vedlik át — a szerző és a parterren ülő (sannyi színpadi maszlagtól már megmérgezett) néző kedvéért.

A sok rossz mellett azonban van némi erénye is ennek a darabnak: az első felvonás második képeben eléggé jól karakterizált figurák szólnak meg s elég merészen vágják szemébe a rabtartóknak a „bűn” egyenértékét a mai társadalom romlott és gonosz képmutatásával. Azonban ez sem tart sokáig: közelélp a színen állandóan megjelenő kenetteljeség képviselője, felbug az orgona hangja, hogy aztán egész a darab végéig meg ne szűnjék szólni. Mindent összevéve: ez a darab nemhogy színpadi forradalmat jelentene, hanem a legrosszabb színpadi tradíciók életrekelője — s a kolozsvári közönség talán ezt a művészielleneséget bosszulta meg, amikor távol maradt az előadástól.

Az előadás gyenge volt, de valjuk meg: nem elsősorban a színészek hibájából. Ebből a darabból nagyon nagy művészeknek kell lenni annak, aki valamit kihoz. Ennek ellenére Kemény László igyekezett élő és markáns alakot varázsolni a darab főhőséből s itt-ott egy-egy jelenetben ez sikerült is neki. Székelyhidu Adrien Máriaja néha egészen emberi és asszonyi volt. Jellegzetes figurát nyújtott Houko Ferenc. Tóth Elek, Mihályffy László, Olasz Lajos és a többi epizód szereplők is mindent megtettek a darab sikere érdekében s ha erőfeszítésük mégis kárba veszett, ez nem teljesen rajtuk mulott. (s. l.)

A Magyar Színház műsora:

Péntek: Ida regénye. (Újdonság) Esti előadás, mozi-bolyákkal. Gyerek árai 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Az idei évad utolsó előadása. Sz. 410.)

NEWYORK

Írta: WLADIMIR MAJAKOWSKY

Szombat este háromnegyed 11 órakor:
A zsiba. (Párisi bohózat-repriz. Éjjeli előadás, csak felnőtteknek, nagyon olcsó mozi-helyekkel: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Ssz. 411.)

A Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek, jun. 7. Faust.

Szombat: „Kolar quartetté” hangversenye a Román operában 1929 június 8-án, szombaton este fél 9-kor. Populáris helyekkel. Műsor: Csajkowsky: op 22. Mozart: No 10 és Mendelssohn quartettek. — Kolar Károly I. hegedű, Popp Miklós II. hegedű, Julius Lebeda brácsa, Weidl Anton cello.

Vasárnap, jun. 9.: Trubadur.
Hétfő, jun. 10.: Vasul Fautoma.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombaton, június 8-án 5, 7 és 9 órakor:
A szenvedély. (Greta Garbo legújabb leghatalmasabb alkotása. A legelőkeltebb amerikai film-soda. Rendkívül olcsó helyekkel: 30, 20 és 10 lej. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.)

A színházi iroda közleményei:

Greta Garbo a magyar színházban
A szenvedély

Holnap kezdik vetíteni a Szendvedélyt minden időnek azt a legcsodásabb, leghatalmasabb film-alkotását.

A Szendvedély 9 felvonásos, melyen megrázó, mindenkit lenyűgöző film-újdonosság, amely egy év óta lázban tartja Amerika és Európa minden nagy városának közönségét.

A Szendvedély két főszerepét Greta Garbo és Konrad Nagel alakítja, rendezője a világhírű Fred Niblo.

A Szendvedély látható a magyar színházban: szombaton 5-kor, 7-kor és 9-kor, vasárnap: 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor, hétfőn: 5-kor, 7-kor és 9 órakor.

A Szendvedély előadásai alkalmával a világ minden mozgófényképszínházában duplájára emelik a helyárakat. A magyar színházban azonban egy banival sem emelik a helyárakat. A legdrágább jegy 30 lej (adóval együtt).

A Szendvedély összes előadásaira előre válthatók a jegyek szombat reggel 9 órától.

Ma este Ida regénye — nagyon olcsó mozi-helyekkel. Az idei évad óriási sikerű újdonsága, az Ida regénye kerül színpadra ma este 9 órakor. Helyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Vizsgai jutalomkönyvek:

Bar-Kochba I.

1. Patai: Az ősi vér (Regény). 2. Mondák és legendák a zsidó történelemből. 3. Sass Irén: Esti csillag.
A 3 könyv keménykötésben 60 lej.

Bar-Kochba II.

1. Lehmann: Egy széderest Madridban (Regény). 2. Bölcés Salamon legendái. 3. Zsidó elbeszélések. (Jókai, Tolsztoj, Björnson stb.)
Ára keménykötésben 60 lej.

Katona: Történetek és példázatok a Talmudból és a Midrásból. Ára 15 lej.

Fürth Margit: Gyuri gróf —	Ára	40	Lej
Heine: Bacharach rabbi —	"	40	"
Kiss József: Jokli —	"	20	"
Kabbalisták és csodatevők —	"	20	"
Herzl: Zsidó állam —	"	30	"
Herzl: Osujhon —	"	140	"
Zengő hárfá (Versek) —	"	20	"
Zsidó renaissance —	"	20	"
Ciszkalay: Vitéz Benaja (diszkötésben) —	"	240	"

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában 100 lej alatt megrendelésnél csakis az összeg előzetes beküldése ellenében.

Nagyon szeretem Newyorkot őszi köznapjaiban.

Reggeli hat óra. Vihar, kicsiny eső, majd sűrű és tartós eső.

Sötétség van és délig ez a sötétség nem oszlik el. Az ember villanyfény mellett öltözködik. Az utcákon elektromos világosság. A házak ablaknégyzetekkel világítanak és azt a benyomást keltik, mintha mértőföldes reklámklisék lennének. Az uccán hatalmas balakban hevernek a reggeli újságok. Ma le vannak fedve. De ha nincsen eső, akkort egyszerűen ki vannak terítve a járdára.

A kicsiny kávécsarnokokban aglegények ülnek és befűtik testüket silány kávéval, amit hirtelen magukba öntenek.

Lent valósággal folyik a kompakt embertömeg. Az egészen kora reggeli órákban a néger fekete tömege hőmpölyög, ők azok, akik a legsúlyosabb munkát végzik. Később, hét órakor, jön a fehér emberek tömege. Százszentként mennek, egyetlen irányba: a munkatelepre. A sárga, impregnált esőköpenyek szinte forrnak, mint szamovárban a tea. Már nem lehetnek nedvesebbek. Kétség kívül amerikai anyagból készültek és a legnagyobb vihar sem képes őket tönkretenni.

Az autók és taxik most még nagyon ritkák.

Az emberfolyam lassan löki előre magát, elárasztja a földalatti vasutak bejáróit és felfelé hullámlja a földfeletti vasutak felé. A földfeletti vasut öt párhuzamos vonalban metszi a levegőt. Vannak expressz földfeletti vasutak és vicinális földfeletti vasutak. Az expressz minden ötödik megállónál megáll.

Az öt párhuzamos vonal nyolc-kilenc emeletnyi magasságban fut végig a városban. A megállóhelyeken lifteken hozták fel az utasokat.

Nincsenek vasúti jegyek. Az ember bedobja öt centjét egy gyűjtőszekrénybe. Egy nagytüveggel megnagyítja a pénzt. A szekrény mellett ül egy tisztviselő és elváltja apróra a nagyobb pénzjegyet. Az öt centért egy vonalon olyan messze utazhatik az ember, ahova csak akar.

A földfeletti vasut oszlopai némelykor az egész uccát veszik igénybe, úgy, hogy még az eget se látja az ember ezen az utvonalon. Nem is lehet egyebet hallani, mint a vasutak menydörgését, lent pedig a teherautók dübörgését. Olyan zajt eszmálnak ezek az alkalmazottak, hogy az ember a saját szavát nem hallja. Hogy az ember el ne felejtse az ajkak mozgását, az amerikaiak feltalálták a rágógummit, amit pillanatig sem engednek szünetelni szájukban.

Reggel — viharban és esőben — Newyork nagyon szép. Ilyen időben nincsen az uccán más, csak munkás. A bűmlők és semmittevők csapata visszabújt ilyenkor odújába. A tizmillió város munkásserege uton van a ruhagyárak felé, a földalatti új, mostan épülő vonalához, ahol még mindig serény munka folyik és hőmpölyög a számtalan kikötői műhely felé.

Nyolc órakor jönnek az irodák, a hivatalok, az áruházak munkásai. Tiszták, finomak, helyesek, a legtöbbje rövid hajjal, meztelen térdekkel és kicsiny harisnyában, Karcusak és szikárok.

A nagyobb házakban kétféle lift van. Olyanok, amelyek minden emeleten megállnak és expresszlifttek, amelyek csak minden tízedik, huszadik és harmincadik emeleten állnak meg.

Egy óráig dolgoznak a gépek, egy óráig izzadnak ingujjban az emberek. Ha az ember irodát akar berendezni magának, nem kell sokáig törnie a fejét, hol és milyen módon rendezze be. Az ember egyszerűen betelefonál valamelyik központba, valamelyik harmincadik emeletre:

— Halló! Holnap reggelig tessék nekem berendezni egy irodát. Hat szobát akarok tizenkét gépirókissasszonnal. A cég: „Komprimált levegő tengeralattjárók számára”. Régi kiváló üzlet! Kérek két boyt barna huszáregyenruhában.

— Good by!

Másnap reggel az ember bemegy a „saját irodájába” és a telefon utján ki-nevezett boy lelkesen üdvözl:

— How do you do, Mister Majachowsky.

Egy órakor pihenő van, az alkalmazottak számára egy óra, a munkások számára tizenöt perc.

Az ember luncsot vesz.

Mindenki heti bére arányában.

Aki minden héten tizenöt dollárt keres, néhány centért megvásárolja százraz reggelijét és fiatalos étvággyal fogyasztja.

A harmincdolláros heti keresetűek elmennek egy nagyobb automatavendéglőbe, bedobják öt centjüket a nyílásba, megnyomják a gombot és a kávé befolyik esészejükbe. Még egy pár cent és az ember egy pár szendvicset vásárol.

Aki hatvan dollárt keres, az már kuglófot eszik kávéjához, vagy csokoládéjához és valami tojásételet is, valamelyik „child”-ben. Számtalan ilyen bodega-féle van Newyorkban.

Aki ezer dollárnál többet keres, elmegy a különböző kínai, orosz, francia, asszír, vagy indiai vendéglőbe, csak épen az amerikaiba nem megy. Az amerikaiak ugyanis rosszul főznek és főleg konzerveket szerviroznak, leginkább olyanokat, amiket a háború számára készítettek és eddigelé nem tudták elfogyasztani. Ezeknek a konzerveknek az élvezete biztos bűlhurrot jelent.

A jómóduak kényelmesen kosztolnak. Megengedhetik maguknak, hogy kisét elkésznek. Amikor elmennek a vendéglőből, asztaluk alatt mindig whiskey-üveget talál az ember. Ezeket magukkal szokták hozni. Az üveg alkohol mellett a nadrágsebben mindig egy másik tárgy is pihen: a mexikói revolver.

Hogyan étkezik a munkás?
Rosszul!

Még a legjobban kereső is a gép mellett, vagy a gyalupad közelében, vagy az uccán a gyár előtt fogyasztja el szegényes oszonnáját.

Van ugyan egy munkástörvény, amely előírja, hogy minden gyár tartozik munkásai számára éttermet építeni, azonban ezt az intézkedést eddig nem nagyon fogantatosították.

És hogy állunk az agyondicsért és agyonkarikozott amerikai szervezkedési tehetséggel? Hogy állunk az amerikai ember rendszerető érzésével? Hogy állunk a hidegvérűséggel? Hogy állunk nagy életigenlésével?

Mind Ezeket Newyorkban hiába keresné az ember.

Epen ellenkezőleg!

Az uccán sok ember ténfereg minden cel nélkül. Megállanak és hosszasan beszélnek sivár és lehetetlen témákról, és nem jó, ha az ember megáll és felnéz az égre. Nyomban emberek állnak körül, jön a rendőr és széjjelosztatja őket. Semmiitenni csak társaságban lehet Newyorkban.

Megállapíthatom azonban, hogy Newyorkban nemcsak a börze érdekli az embereket, ezer más és más témáról is szöktak a newyorkiak beszélgetni.

Lunch után ötig, hatig, sőt este hét óráig is dolgoznak az emberek. Öt és hét óra között legnagyobb a forgalom és ilyenkor az ember alig tud átjutni a tulsó oldalra. Mindenki haza igyekszik a munkából s ha az ember a sok száz autóbussz egyikének emeletén ül és kinéz az ötödik Avenue-re (ez az az út, amely a várost két részre osztja és amely Newyork legforgalmasabb utvonala) az autók tizezreit látja nyolc sorban egymás után.

Hat és hét óra között a Broadway valósággal fellángol. Newyorkban nagyon nehéz eltévedni. Északról délfelé az avenuek futnak, nyugatról keletré a streetek. Az ötödik avenue a várost nyugatra és keletré osztja.

Azt mondtam, hogy a Broadway fellángolt. Valóban, ilyenkor fényben árad a városnak ez a része, szinte világosabb, mint napközben. A Broadway mögött pedig vaksötétség. A lámpások világossága, a villamosreklámok világossága, a soha nem záró áruházak ablakainak világossága, a fényszórók világossága, a plakátok előtt, világosság a színházak és mozik bejárói előtt, az autók lámpái, a földalatti vonatok bejáróinak hatalmas transzparencsei.

Világosság! Világosság! Világosság! Az ember a világosság mellett olvas, hatja újságját, sőt a szomszédnak a lapját is, akár idegen nyelven.

A nagyobb utvonalonak és tereken, ahol a nagyfejek élnek, a tisztaság kielégítő. Ahol azonban munkások és alkalmazottak laknak, a zsidó, az olasz és a néger negyedekben — a második és harmadik Avenueben, az első és tizenharmadik ucca között — sokkal piszkosabb az uccák, mint Minakben. A minski piszok pedig világhírű.

Egész ládák állanak itt mindenféle szeméttmaradékkal és körülöttük állanak a koldusok, akik kihálásszák maguknak a rongyokat és azokat a csontokat, amiket még nem rágtak le teljesen.

Büzlő pocolyák — tegnapelőtt és ma eső volt — rengeteg papíros és mindenféle lim-lom, rothadt dolgok, az ember könyökig vájálhat benne és ezt nem is mondom képletesen. Ez a piszok pedig a ragyogó ötödik Avenue és a Broadwaytól tizenöt pernyire, helyesebben villamoson mindössze öt pernyire van. A kikötő mellett még nagyobb a sötétség, még nagyobb a mocok. Napközben Newyorknak ez a legérdekesebb városnegyede. Itt kint világossággal kötelező a láрма. A munkások lármáznak, a kofák lármáznak és a föld megreng az emelődaruk munkájában. Olyan gépek ezek, amelyek szinte egész házakat emelnek ki a hatalmas gözösk mélyéből.

A tehervonatok közvetlenül berobognak az uccákba. Rengeteg lopás történik a kikötőkben, ahol legotthonosabban érzik magukat a súlyos bűnözők. Az egyik kikötői uccának a neve egyébként „Death Avenue”: a halál uccája.

Egész Newyorkot ez az ucca látja el rablókkel, besurranó tolvajokkal, betörőkkel és gyilkosokkal. Suhancok, akik Newyork legnagyobb hoteljeiben pár dollár miatt egész családokat irtanak ki, vagy akik a pénztárosokat revolverrel kényszerítik a pénz átadására, vagy akik dollárt váltó idegenek után surranak és egy elhagyatott helyen leterítik őket.

Ha a fickókat elespik, akkor vagy Sing-Sing börtöneibe, vagy az elektromos székbe ültetik. Ha nem ez az utóbbi eset történik meg vele, akkor Amerikában nem nehéz dolog megint szabadon járni és folytatni a dolgokat ott, ahol abbahagyták. A kauciónak a bűnözők életében óriási szerepe van.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Petőfi-utca 3., I. emelet 9.

Megbízható helyi ügy-nököket felveszünk. — „Technika” kerékpár-és varrógép-terakat Malom-u. 16.

Naponta kétszer, reggel és este garantált kóser tehén tej kapható modern tejjáztatóval. Hol a tehének állandó orvosi felügyelet alatt vannak. Csacsemők és beteges részére állandóan egy tehénből fejt tej is kapható. — Schwartz Ignác Cal. Decebal (Rudolf-u) 36.

EZERESZ...
KIADÓHIVA...
Sír. B...
E I O: IZET...

X évfoly...

1929
* 6689

Minden...

A kolozsvai...
szült valami...
a nyomára...
számléseket...
sekről van...
a rendőrség...
reven begom...
tagad mind...
szere. Az al...
erről lesz sz...
nek, olyan j...
egy ilyen ki...
vetséges dol...
Nem a pan...
a belügyi ál...
figyelmét fel...
A kolozsvári...
lyen modort...
gának dr. F...
felügyelő ur...
sére delegált...

A vezéri...
tatja azokat...
kiknek állít...
van a birtok...
gyal velük...
nyabeli örme...
csak egyetlen...
kolozsvárt u...
rendőrspek...
augusztusban...
lejár utlevel...
a közgazdas...
vezérinspek...
ja le a kih...
állampolgá...
rel nem szok...
történetesen...
igazgatási v...
des az volt...
tok alapján...
Arra a vála...
a második k...
dött, vajjon...
rótta-e le az...
ször nem en...
az egy év...
később meg...
lyeget ő ma...
ta, hogy bé...
illetékét. A...
durván ráfő...
leányra, a k...
ben:

— Maga...
— De kén...
kiáltott fel...
— Minden...
szellemes vá...
Majd hozzát...
bélyegeket m...
más okmány...
A durván...
gal idegöre...
sértésre. Kö...
ki magának...
jelentette, l...
szerezte meg...
elkövetett vo...
s ne csinál...
ügyből.

Ime dióhé...
Perz...
310x210...
Lel...
ROS...
szőnye...
Calea...